

A356-12/2010.
(A356-12/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottságának**
A 2002 és 2010 között és különösen 2006 őszén az állam részéről a politikai
szabadságjogokkal összefüggésben elkövetett jogsértéseket vizsgáló albizottsága
2010. szeptember 24-én, pénteken, 9.15 órakor
a Képviselői Irodaház I. emelet III. számú tanácstermében
megtartott üléséről

* *A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Az ülés résztvevői	4
Elnöki megnyitó	6
<i>Gulyás Gergely elnök bejelentése Gyurcsány Ferenc volt miniszterelnök leveléről</i>	<i>6</i>
<i>A napirend elfogadása</i>	<i>6</i>
Dr. Gönczöl Katalin egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman; dr. Morvai Krisztina európai parlamenti képviselő, a Civil Jogász Bizottság volt társelnöke; dr. Völgyesi Miklós, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, illetve 2006-ban társelnökének meghallgatása	6
Rendőr sértettek meghallgatása: Balogh László rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság), Rékasi Attila rendőr törzszászlós (Készenléti Rendőrség), Dobos Péter rendőr főtörzsrőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság)	34
Dr. Gorove Lászlónak, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatójának és dr. Mártai Istvánnak, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatójának, az Országos Mentőszolgálat főigazgatójának meghallgatása	48
Egyebek	57
<i>Gulyás Gergely elnök bejelentése a délután 14.30 órára tervezett ülés elmaradásáról</i>	<i>57</i>

Napirendi javaslat

1. Dr. Gönczöl Katalin egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman meghallgatása
Dr. Morvai Krisztina európai parlamenti képviselő, a Civil Jogász Bizottság volt társelnökének meghallgatása
Dr. Völgyesi Miklós, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, illetve 2006-ban társelnökének meghallgatása
2. Rendőr sértettek meghallgatása
Balogh László rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság)
Rékasi Attila rendőr törzszászlós (Készenléti Rendőrség)
Dobos Péter rendőr főtörzsrőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság)
3. Dr. Gorove László, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatójának és dr. Mártai Istvánnak, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatójának, az Országos Mentőszolgálat főigazgatójának meghallgatása
4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Dr. Gulyás Gergely (Fidesz), az albizottság elnöke, valamint
Dr. Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik), az albizottság alelnöke

Révész Máriusz (Fidesz)

Wittner Mária (Fidesz)

Varga László (KDNP)

Szabó Timea (LMP)

Helyettesítési megbízást adott

Varga László (KDNP) megérkezéséig dr. Gulyás Gergelynek (Fidesz)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Gönczöl Katalin egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman
Dr. Morvai Krisztina európai parlamenti képviselő, a Civil Jogász Bizottság volt társelnöke
Dr. Völgyesi Miklós, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke
Balogh László rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság)
Rékasi Attila rendőr törzszászlós (Készenléti Rendőrség)
Dobos Péter rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság)
Dr. Gorove László, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója
Dr. Mártai István, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója

Megjelentek

Gonda László (Közhatalom Jogsértettjei Egyesület – Néptribun 2006)
Fábián Gábor ügyvivő titkár (Közhatalom Jogsértettjei Egyesület)
Gerlachfalvi-Hajós Réka gyakornok, joghallgató
Dr. Magyar Attila (Nemzeti Jogvédő Alapítvány)
Dr. Kun Judit ügyvéd (Nemzeti Jogvédő Alapítvány)
Asztalos Attila (MSZ - Kossuth tér 2006)
Reiner Péter (Nemzeti Jogvédő Alapítvány)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 15 perc)

Elnöki megnyitó

DR. GULYÁS GERGELY (Fidesz), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok! Köszöntöm képviselőtársaimat, a sajtó képviselőit, és megkülönböztetett tisztelettel köszöntöm Gönczöl Katalin professzor asszonyt, a Gönczöl-bizottság volt vezetőjét; dr. Morvai Krisztina európai parlamenti képviselő asszonyt, aki e minőségében a bizottság munkájában is részt vesz; illetve dr. Völgyesi Miklós urat, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnökét, aki társelnöke volt a Civil Jogász Bizottságnak. Mindannyiuknak köszönöm, hogy elfogadták a bizottság meghívását, és itt vannak.

Gulyás Gergely elnök bejelentése Gyurcsány Ferenc volt miniszterelnök leveléről

Miután nyilvánosságra került már az, hogy Gyurcsány Ferenc volt miniszterelnök levelet írt Kövér László házelnöknek a mai meghallgatásával kapcsolatosan, ezért ezt a bizottság külön fogja értékelni. Vélhetően ez után a meghallgatás után fogunk tartani egy 15 perces szünetet, és azt követően sajtótájékoztató keretében fogjuk ezt értékelni negyed és fél 12 között, és részletesen ismertetjük a levél tartalmát is, illetve aki igényt tart rá, annak természetesen oda is fogjuk adni. Ezért ezzel addig nem kívánunk foglalkozni.

A napirend elfogadása

Mindenekelőtt kérem a bizottság tagjait, hogy az előttünk lévő napirendet fogadjuk el; aki egyetért vele, kézfelemeléssel szavazzon. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy egyhangúlag elfogadtuk.

Dr. Gönczöl Katalin egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman; dr. Morvai Krisztina európai parlamenti képviselő, a Civil Jogász Bizottság volt társelnöke; dr. Völgyesi Miklós, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, illetve 2006-ban társelnökének meghallgatása

Ennek megfelelően az 1. napirendi ponttal megkezdjük a munkánkat. Gönczöl Katalin professzor asszonnyal megállapodtunk abban, hogy tekintettel arra, hogy egyéb elfoglaltsága is van, ő fél 11-ig áll a bizottság rendelkezésére, és fél 11-kor kénytelen eltávozni, ezért kérem a bizottság tagjait, hogy a hozzá intézendő kérdéseket ezt megelőzően legyenek szívesek feltenni.

Mindenekelőtt professzor asszonynak – majd a későbbiekben képviselő asszonynak is – azt a kérdést szeretném feltenni, hogy mi volt az előzménye a vizsgálatoknak, miért kapták ezt a megbízatás, miért látták szükségesnek azt, hogy ezt a feladatot ellássák; utána Völgyesi bíró úrhoz is ugyanez lesz a kérdésem, bár ők társelnökként látták el ezt a feladatot.

Professzor asszonyé a szó.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Jó napot kívánok! Elnézést kérek, hogy időhatárt szabtam a bizottságnak; saját magamat kell elérnem egy nemzetközi konferencián, úgyhogy kérem, ezt vegyék figyelembe.

A kérdés az volt, hogy hogyan és miért kaptuk a meghatalmazást. Egy kormányrendeletben kaptuk a felhatalmazást november 6-án. A felhatalmazás lényege a kormányhatározat tartalma, hogy a szeptember 17–november 6. közötti események történelmi, tömeglélektani, alkotmányos, emberi jogi háttérét vizsgáljuk, és az ezzel kapcsolatos ajánlásokat a kormány számára fogalmazzuk meg. A vizsgálatra kijelölt bizottság listáját nem tudom, szükséges-e ismertetni, nagyon szívesen megteszem.

ELNÖK: Megköszönjük, a sajtó miatt is.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Én kaptam elnöki megbízást; Csepeli György egyetemi tanár; Györgyi Kálmán nyugalmazott legfőbb ügyész, abban az időben köztisztviselő; Halmai Gábor egyetemi tanár; Kacziba Antal nyugalmazott rendőr altábornagy; Ormos Mária akadémikus; Pataki Ferenc akadémikus; Tóth Judit közbiztonsági szakértő; Vörösmarti Mihály altábornagy, rendészeti szakértő. A bizottságból öten voltak azok, akik nem voltak köztisztviselők, a többiek köztisztviselők voltak; ők öten honoráriumot kaptak, félmillió forintot a két hónapi munkájukért. A bizottság összesen 5 millió forintból gazdálkodott.

A bizottság tulajdonképpen jelentésében megfogalmazta a kormányhatározatban foglalt felhatalmazásnak és feladatmeghatározásnak megfelelő feladat-végrehajtást is. Ebben egyértelműen úgy döntött, hogy az alkotmányos szervek hatáskörét és illetékességét messzemenően tiszteletben tartva, csak dokumentumokból dolgozik, személyes meghallgatást nem eszközöl, egyedi ügyeket nem vizsgál, viszont minden lehetséges forrást igénybe vesz. Levélben kerestük meg a főhatóságokat, amelyben kértük a véleményük összefoglalóját röviddel az eseményeket követően – november 6-án alakultunk –, az addig kialakult vizsgálati eredményeikkel összefüggő minden lényeges megállapítást. Megkerestük az országos rendőrfőkapitányt, a budapesti rendőrfőkapitányt, a Nemzetbiztonsági Hivatalt, a büntetés-végrehajtás országos parancsnokát, a legfőbb ügyészt, az országgyűlési biztosokat, az Egészségügyi Minisztériumot, a Pénzügyminisztériumot, az ÁNTSZ-t, és úgy kértük, hogy az összefoglalót állapítsák meg, hogy pótlólagos kérdéseinkkel írásban megkereshessük őket, ha a bizottság számára kiegészítő információkra van szükség. Természetesen megkerestünk minden civil bizottságot, így a Helsinki Bizottságot, a civil jogvédőket és a TASZ-t. Mindegyiküktől választ is kaptunk, és ennek alapján a bizottság elkezdte a munkáját.

Egyetlen szóbeli meghallgatásra került sor. Miután a rendészeti bizottság meghallgatta az Ignác-bizottságot és a bemutatót is végig tudta nézni, így mi is szeretnénk volna ezt megismerni; ez az MTV-székházzal kapcsolatos események rendőrszakértői értékelését tartalmazza. Úgyhogy ez a prezentáció nálunk is megvalósult. Akkor Papp rendőr ezredes úr volt jelen a bizottságban – nem Ignác úr –, és kérdéseket tettünk fel neki. Ezenkívül szakértői véleményeket gyűjtöttünk be, tömeglélektani és médiaelemzéssel kapcsolatos anyagokat, és azokat forrásként felhasználtuk. A bizottság teljes anyaga archiválva, minden oldal aláírva az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium irattárában megfelelő engedéllyel most is megtekinthető, tizenöt év múlva pedig az archiválás szabályai szerint nyilvánosan is hozzáférhető lesz, számlákkal és minden más anyaggal együtt.

Azt hiszem, hogy kimerítően válaszoltam a kérdésre.

ELNÖK: Köszönöm. Morvai Krisztina képviselő asszony!

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő, a Civil Jogász Bizottság volt társelnöke: A Civil Jogász Bizottság elsősorban azért alakult meg, mert nem tartottuk megnyugtatónak a Gönczöl-bizottság megalakulását és azt, hogy mennyire lesz objektív és független az a jelentés, amelyet olyan bizottság állít össze, amelynek a vezetője kormánytisztviselő. A kormányfő felkérésére alakult a bizottság, akinek a felelőssége az események alakulásában és a tömeges jogsértésekben már akkor eléggé egyértelműnek tűnt. Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium épületében tartották az üléseiket, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium fejlécét használták, tehát még külsőségeiben sem volt semmiféle törekvés arra, hogy a már akkor legfőbb jogsértőnek tűnő kormánytól, s ezen belül is az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumtól függetlennek tűnjenek.

Hét jogász szakember alapította a Civil Jogász Bizottságot: Völgyesi Miklós nyugalmazott legfelsőbb bírósági tanácselnök, Morvai Krisztina, az ELTE büntetőjogi tanszékének egyetemi docense, Gaudi-Nagy Tamás, a Nemzeti Jogvédő Szolgálat vezetője,

ügyvéd, európai jogi szakjogász, Juhász Imre egyetemi adjunktus, európai jogi szakjogász, Horváth Attila egyetemi docens, jogtörténész – ő az emberi jogi háttér jogtörténeti részét bontotta ki –, Szöör Anna jogász-pszichológus, valamint Kabódi Csaba tanszékvezető, az ELTE büntetőeljárás jogi és büntetés-végrehajtási jogi tanszékének a vezetője. Völgyesi Miklóssal ketten voltunk a bizottság társelnökei. Meg volt határozva, hogy ki minnek volt a fő felelőse a bizottságon belül.

Egészen más volt a megközelítésünk, mint a Gönczöl-bizottságé, mi alapvetően az emberi jogok megsértése vagy meg nem sértése szempontjából vizsgáltuk a történeteket, arra voltunk kíváncsiak, hogy az érintett állampolgárok alapvető emberi jogai – amelyeket az európai és nemzetközi emberi jogi konvenciók, valamint az alkotmány és a magyar jogszabályok biztosítanak, elsődlegesen is a gyülekezési jog, ezenkívül a véleménynyilvánítási szabadsághoz fűződő jog, valamint a későbbi rendőri brutalitások során a kínzás, kegyetlen, embertelen bánásmód tilalma – mennyire érvényesültek. Ez tehát emberi jogi megközelítés volt. Mindezek mellett a jogállamiság szempontjából vizsgáltuk azt, hogy mi történt – azaz a jogi fogalmak szerint történeti tényállást igyekeztünk megállapítani –, és ami történt, az megsértette-e a hatályos jogszabályokat vagy nem.

Két egymással szinte élesen szembenálló szemlélet tükröződött a két bizottság munkájában, ami az állam és egyén kapcsolatának különböző felfogását is tükrözi. Az egyik felfogás lényege az volt, hogy az állam belátása szerint bármit megtehet, olykor jogokat engedményezhet az állampolgároknak. A mi kiindulási alapunk ennek pont az ellenkezője volt: a polgári és politikai szabadságjogok, illetőleg más emberi jogok gyakorlása során az államnak tartózkodnia kell a beavatkozástól, s csak végső esetben és a lehető legszükségesebb mértékben lehet ezeket a jogokat korlátozni. Pont ebből az alapvetésből kiindulva mi egyáltalán nem tartottuk kielégítőnek, hogy megkeressük írásban azokat az állami szerveket, amelyek felelőssége már ebben az időszakban is teljesen tisztázott volt. Semmit nem értünk volna el azzal, ha kizárólag a rendőrséget keressük meg írásban – egyébként megkerestük, s a 260 oldalas jelentésünk függelékében meg is található a Bene főkapitány úrnak írt levelünk és az arra kapott válasz –, a mi munkánk egyik legfontosabb része az volt, hogy meghallgattuk az áldozatokat, a jogsértetteket, és az átláthatóság, a transzparencia jegyében ezt is rögzítettük DVD-felvételen, amit országszerte több tízezer példányban osztogattunk, pontosan azért, hogy a magyar emberek tényszerűen megismerjék, 2006 őszén mi történt Magyarországon.

Elöljáróban ennyit kívántam elmondani.

ELNÖK: Köszönöm. Tanácselnök úr!

DR. VÖLGYESI MIKLÓS, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, 2006-ban társelnöke: Csupán egy-két mondattal egészíteném ki a Morvai Krisztina által elmondottakat. Annak idején azért alakultunk meg, hogy a jogállam hatalmi berendezkedését létesítő joguralmat szolgáljuk. Az általunk létrehozott bizottságnak az volt a célja, hogy a másik oldal szempontjai alapulvételével is vizsgálja a történeti eseményeket. Nyomatékkal szeretném hangsúlyozni, a megalakulásunkkor nyilvánosságra hoztunk, hogy ez egy olyan jogászszakmai bizottság, amely a jogászi esküjének megfelelően tárgyilagos vizsgálatot folytat le, amelynek az a célja, hogy a történeti eseményeket ütköztesse azokkal a szabályokkal, amelyeket az eseményekben kulcsszerepet betöltő személyek számára fel lehet vetni, és amelyek kérdőre vonás, netán felelősségre vonás alapját képezhetik. Erről a szándékunkról illő tisztelettel írásban tájékoztattuk a Magyar Köztársaság elnökét, miniszterelnökét, a házelnök asszonyt, Gönczöl Katalin professzor asszonyt, valamint a Legfelsőbb Bíróság elnökét.

Azt azért sajnálattal kell megállapítanom, hogy miközben a civil mozgalmak jelentősége mennyire fontos tényező egy ország és a népe életében, választ a bejelentésünkre

csak két helyről kaptunk. A professzor asszonytól, aki a tárgyilagos munkához jókívánóságait fejezte ki; valamint a Legfelsőbb Bíróság elnöke volt az, aki egyáltalán válaszolt. A magam részéről leginkább azt fájlalom, hogy sem a köztársasági elnök úr, de még irodája sem méltatta válaszra sem ezt a bejelentésünket, sem pedig későbbi olyan anyagokat, amelyeket eljuttattunk hozzá; minden egyes alkalommal azokat én vittem fel a köztársasági elnök úr irodájába.

A munkánkat ebben a szellemben próbáltuk meg elvégezni, amely, hiszem, vallom, eredményes volt. S hogy körülbelül milyen munkát tudtunk végezni, annak milyen következményei lettek, arról én egy dokumentum-összeállítást készítettem, és ezt a bizottság rendelkezésére fogom bocsátani. Hozzáteszem, javaslok megkülönböztetett figyelmet gyakorolni annak tekintetében, hogy a Legfelsőbb Bíróság elnökéhez, dr. Lomnici Zoltán úrhoz már 2007. január 18. napján egy hosszabb levélben adtunk tájékoztatást arról, hogy milyen problémák merültek fel az előzetes letartóztatások elrendelésénél, amelyek, mint ismert – azt hiszem, kár túlragozni –, a másodfokú eljárásokban kiderült, hogy talán 9 eset kivételével mind törvénysértők voltak. De ennél sokkal fontosabb, hogy ebben a levélben már felhívtuk a figyelmet arra, hogy az érdemi ítélkezésnek milyen súlyos problémái vannak.

A javallatunk a következő volt. Természetesen, különösen én, aki életem nagyobb felét a bírói apparátusban, ítélkezéssel töltöttem, tisztában vagyok avval, hogy egy bírósági vezetőnek milyen lehetőségei vannak; érdemben semmilyen ügybe nem szólhat bele, azonban igazgatási jogköre van. Ezért javasoltuk ebben a levélben, hogy akkor, amikor jól kitapintható volt már ebben az időben, hogy különösen a Pesti Központi Kerületi Bíróság, de idevehetjük a Budai Központi Kerületi Bíróság bíráit, olyan módon gyakorolják tárgyalásvezetési kötelezettségeiket, és olyan döntéseket hoznak, amelyek súlyos kérdéseket vetnek fel, mi azt javasoltuk, hogy az elnök úr igazgatási jogkörében tegyen lépést annak érdekében, hogy azok a bírók, akik egységesen és szisztematikusan ugyanazokat a hibákat követik el, azokat talán be kellene ültetni a bírói akadémia tanulópadjaiba, és egy kis képzés keretében fel kellene frissíteni a jogi ismereteiket. Ez, kérem, nem történt meg, ez elmaradt. Úgyhogy amikor majd átadom önöknek, javaslom ennek a beadványnak a gondos tanulmányozását, amelyet a Civil Jogász Bizottság akkori vezetése – ez alatt tessék elsősorban érteni Krisztinát és jómagamat, valamint dr. Kabódi Csaba urat, aki az ELTE büntetőeljárás jogi és büntetés-végrehajtási jogi tanszékének vezetője volt –, mi hárman írtuk alá. Azt hiszem, elég jó kis grémium volt ez abban az időben, és akkor ez egy kemény, harcra kiállásnak tűnt.

Bevezetésként talán egyelőre ennyit.

ELNÖK: Professzor asszony!

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Szeretném kiegészíteni, mert egy kérdésre nem válaszoltam, a motívumra. A motívum körülbelül az volt, és a kormányhatározat feladatait a magunk számára is úgy fogalmaztuk meg, hogy minden jogállamban, ha egy kormány elnöke, miniszterelnök arra a következtetésre jut, hogy komoly, súlyos hibák keletkeztek a mechanizmusban, amelyet a maga számára és a kormány számára vizsgálat tárgyává kíván tenni, mechanizmusbeli hibák és konkrét feladatokkal kapcsolatos anomáliák, akkor ezt a szakértői bizottságot minden jogállamban ki szokták küldeni.

Emlékezetükbe idézek egy esetet. Börtönlázadás Angliában; egy Woolf nevű tekintélyes lord-bíró, a Lordok Házának tagja, fél évig vizsgálódik a börtönlázadás okairól a miniszterelnök felkérésére, ajánlásokat fogalmaz meg a vizsgálat eredményei alapján, amelyet a kormány felelőssége körében mint feladatkört végignéz, és a kormány a felelőssége körében korrekciókat alkalmaz, börtönreformot hajt végre.

Tehát mi ezt a feladatot így fogtuk fel, így kaptuk, és így hajtottuk végre a legjobb lelkiismeretünk szerint.

ELNÖK: Parancsoljon, képviselő asszony!

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő, a Civil Jogász Bizottság volt társelnöke: Elnök úr, kérem, hogy ne tekintse időhúzásnak, de kénytelen vagyok észrevételezni mint magyar állampolgár, hogy tragikomikusnak, de ugyanakkor rendkívül sértőnek is tartom, hogy professzor asszony, elnök asszony egy börtönlázadás analógiáját használja abban a vonatkozásban, hogy az '56-os forradalom és szabadságharc ötvenedik évfordulóján magyar állampolgárok százezrei óhajtottak az utcán a történelmünk legszebb napjára, pillanataira emlékezni, és a lehető legdurvábban e jogában az állampolgárokat megsértették, illetőleg azt megelőzően polgári és politikai szabadságjogaikat gyakorolták tisztességes állampolgárok.

Ezt egy rendkívül szerencsétlen és rossz párhuzamnak tartom, amit a tisztességes magyar állampolgárok nevében ez úton szeretnék visszautasítani. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Parancsoljon!

DR. VÖLGYESI MIKLÓS, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, 2006-ban társelnöke: A magam részéről pedig még azt szeretném itt bejelenteni – sokak számára ismert –, hogy a miniszterelnök úr Balsai István urat bízta meg egy olyan tényfeltáró vizsgálattal, amelynek az a célja, hogy a 2006-os eseményeket, azok mozgatórugóit és abban értelemszerűen azokat a személyeket, akiknek meghatározó szerepük volt és esetleg felelősség terhelheti őket, azzal kapcsolatban egy ilyen, egyfajta vizsgálódási tevékenységet folytasson le. Ehhez Balsai úr külső szakértőket vett igénybe. Ez a testület dolgozik – a bizottság kifejezést mellőzném, mert úgy érzem, ennek talán megvan a jogi indoka, hogy ezt tegyem –, és ennek a testületnek a szakmai munkáját a képviselő úr elfoglaltsága miatt gyakorlatilag én vezetem. Tekintettel arra, hogy nekem van egy ilyen feladatom, hogy megfelelve a jogállam által megkövetelt követelményeknek, de különösen a tárgyilagosságnak, amely egy tisztességes eljárásnak a követelménye, én visszafogottan és csak arról kívánok nyilatkozni, ami nem keresztezi Balsai István úrnak azt a szándékát, hogy a miniszterelnök úr számára időközben elkészült részjelentésről a jövő héten egy általa meghatározott időpontban majd sajtótájékoztatót fogunk tartani, mi ketten. Tehát a személyes érintettség miatt engedjék meg nekem, hogy most a Civil Jogász Bizottság élén és hosszú ideig közösen gyakorolt tevékenységünkről beszéljek.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Gaudi képviselő úr, parancsoljon!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Tisztelettel és szeretettel üdvözölöm a kedves megjelenteket; jogászok, felelős jogászok, akik arra esküdtek, hogy az igazság és a tudomány szolgálatát az igazság érdekében alkalmazzák. Elhangzott, én is tagja voltam ennek a Civil Jogász Bizottságnak; nagyon büszke vagyok rá a mai napig is. Hiszen itt van ez a jelentés, amely ma már egyre tisztábban mutatja be, hogy ott annak idején, három hónap alatt, mindenfajta külső forrás nélkül, hét független, felelős jogász az igazság kiderítését vállalta. Ez a jelentés, azt gondolom, a mai napig is megállja a helyét. Azóta nyilván sokkal több részletet tudunk, és talán ezekre is kérdeznék most rá, hogy egyrészt a munkamódszerekkel kapcsolatban kapjon tájékoztatást a társadalom arról, hogy a két jelentés között alapvetően milyen szemléleti, módszertani különbségek vannak, és egyáltalán miért lehetett az, hogy két

szakértői csoport alapvetően nem ugyanazokra a végkövetkeztetésekre jutott. Azt gondolom, ezt kellene most kivizsgáljunk, úgyhogy ebben a vonatkozásban teszem fel a kérdéseimet.

Elsőként Gönczöl Katalin professzor asszonytól szeretném megkérdezni: alapvetően milyen szempontok vezették önöket akkor, amikor a kormányhatározat szerinti munkájukat elkezdték, és a közel háromszáz oldalas jelentésükben az emberi jogi jogsértésekkel kapcsolatban mindössze egyetlen oldalt szenteltek a civil panaszoknak? Ezt azért is kérdezem, mert a kormányhatározat tételelesen megfogalmazza azt a követelményt, hogy a bizottság egyik legfőbb fókuszpontja annak vizsgálata, hogy milyen emberi jogi jogsértések történtek. A kormányhatározat I/2. pontjának (4) bekezdése azt tartalmazza, hogy a munkacsoport feladata a hatósági intézkedések alkotmányos, törvényi és egyéb jogi kereteinek értékelése, különös tekintettel az érintettek emberi jogaira. Ehhez képest az elkészült jelentésnek több mint a fele eszmétörténeti és magyar nemzettudat-történeti elemzés többek között arról, hogy '56 a fejekben egy fekete lyuk, vagy hogy a turulmadár igazából nem is létezik, és jelentős mértékben a magyar nemzettudat torzulása eredményezte azt, ami 2006 őszén történt.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Az emberi jogokat én úgy értelmezem, hogy megnézzük, a hatályos törvények a gyakorlatban hogy érvényesülnek abban a rendkívüli helyzetben, amelynek mindannyian tanúi voltunk. Jelentésünk III. fejezete – elsősorban Halmai Gábor alkotmányjogász munkájaként – hosszan sorolja a gyülekezési joggal kapcsolatos törvénymódosításokra vonatkozó javaslatokat. Például anomáliának állapítottuk meg, hogy a gyülekezési jog megsértésének lehetősége alkotmányos visszasság a gyakorlatban, hogy több hónapra szóló gyülekezési joggyakorlásra való jóváhagyásra került sor, hogy választási nagygyűlésnek, majd később kulturális rendezvénynek nyilvánítottak valamit, ami nem volt az. A gyülekezési törvény módosítására vonatkozó indítványaink több ajánlásban is benne vannak. Halmai Gábor a spontán gyülekezési joggal kapcsolatos indítványát a gyülekezési jog módosítási indítványaként adta elő, de az emberi jogi jogsértések vonatkozásában a rendőrségi törvénnyel kapcsolatos minden megállapításunk érinti az emberi jogokat – ezt az állampolgári jogok volt biztosaként is állítom –, például hogy a gumilövedék és az éles lőfegyver használata hogyan viszonyul egymáshoz. Ajánlásunk van arra vonatkozóan, hogy egyenértékűen veszélyes, illetve tilalmazott a gumilövedék használata tömegrendezvényen.

Ugyancsak emberi jogi problémaként foglalkoztunk azzal, hogy a hatályos jogok értelmében nem panaszolható meg egy rendőrségi intézkedés, ezért jogszabály-módosításra tettünk indítványt arra vonatkozóan, hogy panasztestület álljon fel, hogy a gyülekezési joggal összefüggő minden rendőri intézkedés a rendőrségen belül panaszolható legyen, s ne csak az ügyészségen keresztül. Ugyanilyen emberi jogi jogkérdésnek tartottuk az azonosítók használatát, hiszen az azonosíthatatlan tettes felderíthetetlen tettesnek minősül, és ez emberi jogi jogsérelmet okoz. A beérkezett panaszok alapján szintén fontosnak tartottuk, hogy a maszkok viselésével kapcsolatos rendőrségi szabályzat módosuljon. Az azonosítókkal kapcsolatos azonnali intézkedésünk egy levélváltással megoldódott, az országos rendőrfőkapitány már novemberben kiadott egy általános szabályt, hogy a rendőröknek azonosítót kell viselniük, hiszen a rendőrök többségén még október 23-án sem volt azonosító. Ugyancsak emberi jogi jogsértésnek tartottuk a tömegtájékoztatással kapcsolatos hiányosságokat és leírtuk, hogy az oszlatás megkezdése előtti kétszeri felszólítás aprónak tűnő dolog, de a tömeg biztonsága érdekében nagyon fontos.

Most csak néhány példát soroltam fel, de nagyon sok példát tudnék még mondani. Az alkotmányos emberi jogok védelmének szempontjából történő átfogó jogszabályi vizsgálat az események összevetésével az akkor rendelkezésre álló információk alapján a legjobb tudásunk szerint megtörtént. Azt hiszem, a bizottság nevében mondhatom, hogy ami akkor kideríthető volt, az ellenőrizhető módon, dokumentáltan, s nemcsak az összefoglalóban, hanem

az anyagban is elemezhető módon rendelkezésre áll. Nem tudom, hogy válaszoltam-e a kérdésére.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Ebben a körben nem érzem teljesen kielégítőnek és megnyugtatónak a válaszát, már csak azért sem, mert a tények makacs dolgok. A rendőrség tömegesen követett el jogsértéseket az elfogott személyekkel szemben. Gondolok itt az emberi méltóság tömeges megsértésére, ami nemcsak abban nyilvánult meg, hogy aránytalanul szükségtelen módon megverték vagy rugdosták az elfogott embereket, hanem becsmérő és elképesztően durva hangnemben gyalázták őket nőiségükben, magyarságukban, szurkolói minőségükben, ha éppen Fradi-sál volt rajtuk, megtaposták a zászlókat, amikről a jelentésben önöknek egyetlen szavuk sem volt. Nemcsak arról volt szó, hogy olyan gumilövedéket használtak, ami nem volt rendszerbe állítva – persze ez is nagyon lényeges –, hanem arról, hogy az egész rendőrség át volt itatva a gyűlölettel, az indulattal, ami azt eredményezte, hogy több száz ember testi épségét súlyosan megsértették, de lelki töréseket is okoztak. Ez a dolog egyik része. A másik pedig az, hogy az elfogás pillanatától kezdve a büntetés-végrehajtási intézményekben történelmi tömegesen fordultak elő kínzások, például az, hogy az előállítottaknak több órán keresztül kellett fejjel a falnak támaszkodva várakozniuk, aztán többeket bántalmaztak. Elképesztő mértékben lépett ki medréből a karhatalom, és nem volt arányos az a mélység, amivel önök erre reagáltak, s ezt még a mai napig sem értjük. Kérem, hogy erre válaszoljon. Azt sem értjük, hogy miért kellett a jelentésük felét az Árpád-sávós zászló előítéletes megbélyegzésétől kezdve sok más olyan tanulmánnyal terhelni, aminek – álláspontom szerint – sok értelme nem volt.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Ezeket mi is észleltük, hiszen végignéztük és elemeztük azokat a dokumentumokat, amik a széles tömegek számára rendelkezésre álltak. Egyedi ügyek vizsgálatába, nyomozásba, kihallgatásba nem mehettünk bele, mert ha egyszer is belementünk volna, ha egyetlen panaszt is meghallgattunk volna, abban a pillanatban átléptük volna az alkotmányos lehetőségeink határait. Viszont minden civil bizottság adatait kellőképpen hangsúlyoztuk és értékeltük. Így az ártatlan áldozatok, nézelődők indokolatlan rendőri bántalmazása szerepel a jelentésünk 283-285. oldalán. Az azonosító, a maszk, a súlyos sérülések; a bántalmazás jogsértése őrizetben, a rendőrség és a bv őrizetében; a késedelmes látélet; a védők, hozzátartozók késedelmes értesítése – erre vonatkozó észleléseink a jelentésben benne vannak. Vizsgálatukra, konkrét vizsgálatukra lehetőségünk a saját felfogásunk és a törvény adta lehetőségek között nem volt.

A mi anyagunk 284. és 285. oldalán az előbb bíró úr által említett, Helsinki Bizottság által is észlelt anomália, hogy az ügyészségen 172 esetben indítványoztak őrizetbe vételt, ebből a PKKB 145 esetben elfogadta, és másodfokon jogerősen 80 százalékban vált csak jogerőssé, ez a mi anyagunkban éppen úgy szerepel. Tulajdonképpen mi egy olyan konstrukció létrehozásán gondolkodtunk, és ezt két vonatkozásban ismételtén fogalmazom meg: intézményesíteni kívántuk egyrészt, hogy a rendőrségi eljárás ellen, a büntetés-végrehajtásban alkalmazott megalázó, embertelen bánásmóddal kapcsolatos eljárással szemben azonnali panasz tehető legyen – ez a korabeli jogrendszerben nem szerepelt –, másrészt ez ne ügyészségen keresztül, hanem közvetlenül történhessen. S a mi ajánlásaink között szerepel a rendőrségi hatósági panasztestület felállítása, mégpedig civil panasztestületként, hogy ne csak az állampolgári jogok országgyűlési biztosa, ne csak az ügyészség, hanem civil panasztestület is vizsgálhassa ezeket az eseményeket a gyorsabb reakció és a hatékonyabb közrehatás érdekében.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm. Azt szeretném megkérdezni, hogy igazából az önök bizottságának a végkövetkeztetése, amelyet tulajdonképpen összesítésként megállapítottak, ezzel ön tulajdonképpen a mai napig – most már négy év eltelte után – maradéktalanul tud-e azonosulni. Nem tudom, esetleg idézzem-e szó szerint; esetleg a közvélemény kedvéért megteszem, és utána kérdezek tovább.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Hányadik oldalról idéz? Legyen olyan kedves...

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Ez az összefoglaló 177. oldalán található.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Bocsánat, azt hiszem, nem azonos anyagunk van.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Lehet, hogy más kizserelést néztem. Mi ezt úgy olvastuk, pontosan ez áll benne, hogy „A kialakult helyzetért, a lezajlott eseményekért a jelenlegi hazai politikai színtér valamennyi szereplőjét felelősség terheli, de annak mértéke és minősége nem azonos. A bizottság ezért nem a felelősség megállapítására törekedett, hanem arra, hogy javaslatokat fogalmazzon meg a kormány számára a megteendő intézkedésekről.” Tehát igazából ez volt az önök végkövetkeztetése, legalábbis amit a Civil Jogász Bizottságunk megállapított, és ezt sokakkal együtt a mai napig nem értjük, hogy igazából hogyan lehetett ilyen végkövetkeztetésre jutni, hiszen ez gyakorlatilag a felelősség elkenésésként értelmezhető álláspontunk szerint.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Előzőleg tartalmaz egy elemzést, hogy a felelősségnek több szintje van: jogi, erkölcsi, politikai és úgynevezett jóneveltségi felelősség. A felelősség megállapítás tulajdonképpen ilyen szinteken történhet. Óvakodtunk minden kategorikus megállapítástól, amely a felelősséget jelenti, hiszen nem volt a bizottság abban a helyzetben akkor és a hatásköre alapján, hogy teljesen tisztázni tudjon felelősségi viszonyokat.

A jelenlegi álláspontomat, hiteimet pedig azért nem tudom kifejteni, mert ez a bizottságra nem tartozik. A munkámat befejeztem, én azóta mással voltam elfoglalva, és engedjék meg, hogy én erről a bizottsági tevékenységről tegyek itt részletes vallomást, ha úgy tetszik, vagy ismertetést, és nem a jelenlegi, sokkal több információ alapján kialakult álláspontomról.

ELNÖK: Még egy kérdésre adom meg a szót Gaudi-Nagy Tamásnak, utána pedig Révész képviselő úr következik.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Azt hiszem, sokan nem értettük akkor sem és most sem, és most még egyszer megnéztem ezt a kormányhatározatot, hogy mi az, ami kizárta az ön álláspontja szerint azt, hogy konkrét, akár meghallgatásokat foganatosítsanak, akár, ugyanúgy, mint ahogy mi most például, megkérdezzék élő szóban Gergényi Péter akkori budapesti rendőrfőkapitányt, akivel kapcsolatban önök is egyébként kritikus megállapításokat tesznek; vagy megkérdezzék az Ignác-jelentést készítő társaságot, vagy bárkit, aki ebben az ügyben jelentős és felelős módon részt vett: semmi nem zárja ki a kormányhatározatban, hogy önök ilyen jellegű munkát végezhesenek. Ennek illusztrációjaként csak szeretnék fölmutatni egy másik eseményt.

Nem tudom, vizsgálták-e az ilyen börtönlázadásokon kívüli más, mondjuk, emberijog-sértések esetét, például a „bloody sunday”, a „véres vasárnap”: 1972. január 30-án 14 embert

lőttek le hidegvérrel brit ejtőernyősök egy tüntetésen, és utána készült egy kormányjelentés, amely megállapította, hogy a tüntetők a felelősek. Majd a sértettek létrehozta egy alapítványt, amely sokkal később egy független jelentést készített, több száz embert meghallgatott, és egy nagyon alapos feltáró munka után jutott végül is arra a következtetésre, hogy természetesen az ejtőernyősök öldököltek, és a tüntetők alapvető jogaikkal éltek. Majd most nemrégiben a brit alsóház tizenkét évig folytatott vizsgálatot egy vizsgálóbizottság útján, ötezer oldalas jelentés született, ezer embert hallgattak meg. Ez tehát egy élő gyakorlat az ilyen típusú kivizsgálásoknál, hogy nem papírokból dolgoznak, és nem a felelősséggel összefüggésbe hozható szerveket keresik meg, hanem megpróbálnak a közvetlenség elve alapján olyan információkhoz jutni, amit adott esetben nem feltétlenül osztanának meg önökkel írásban.

Ez tehát a kérdésem, hogy miért gondolták ezt, hogy önöknek nem lenne lehetőségük arra – vagy esetleg mondta önöknek Gyurcsány Ferenc, azt mondta önöknek, hogy csak papírból tessék dolgozni, és ne hallgassanak meg senkit? Vagy akár például miért nem keresték a kapcsolatot a Civil Jogász Bizottsággal is, nyugodtan; adott esetben semmi akadálya nem lett volna részünkről, gondolom, hogy egyfajta együttműködés alakuljon ki.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Senki nem mondta. Ez egy kodifikált jog országa; senkivel nem konzultáltunk; magával a miniszterelnökkel is összesen az alakuláskor és a befejezéskor találkoztunk, közben sem adott instrukciót. Jogállami, magyar alkotmányos berendezkedés szerint jártunk el, gondosan vizsgáltuk a személyes meghallgatás lehetőségét. Erre a hatalmi ágak megosztásának elve alapján lehetősége van egy országgyűlési bizottságnak, lehetősége van az ombudsmannak, az ügyészségnek, a rendőrségnek, a bíróságnak természetesen. A kormányelnök és a kormányhatározatban fölállított bizottság ilyen hatáskört nem gyakorolhat. Például Gergényi felelősségét felvetjük, fegyelmi vizsgálatát szükségesnek tartjuk – ez benne van a jelentésben –, de ezzel kapcsolatos ajánlást sem fogalmaztunk meg, mert nem járhatunk el még a munkajogi felelősség vagy a szolgálati felelősség tárgyában hatáskörrel rendelkezők helyett sem. Szakértői véleményt kellett adnunk a mechanizmusok működésére, a jogszabályi anomáliákra és az alkotmányos rend megbontásával kapcsolatos anomáliák kiküszöbölésének mechanizmusaira, vizsgálódási utak megnyitására, büntetőeljárások, fegyelmi felelőségek vizsgálatához, jogszabály-módosításokhoz kellett nekünk saját és az alkotmányos felhatalmazás alapján a feladatot ellátni.

ELNÖK: Révész képviselő úr, parancsoljon!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr... *(Dr. Völgyesi Miklós: Majd ehhez kapcsolódva lenne megjegyzésem. De előbb professzor asszonyhoz tegyék fel a kérdéseket, mert szűk az ideje.)*

ELNÖK: Igen, azért gondoltam én is így, és majd utána. Parancsoljon, képviselő úr!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Én is elolvastam a Gönczöl-bizottság jelentését, és az az igazság, magam is úgy látom, hogy néhány esetben a nagyon jelentős értelmezési különbségeket az okozza, hogy jelentősen különböző világnézeti alapon állunk. Magam is úgy érzem, hogy néhány esetben már talán ezen is túlmegy az anyag, és mintha mentegetésbe fordulna át a jelentés. A jelentésnek különben vannak kimondottan értékelhető és előremutató anyagai, például az, amikor Halmai Gábor kifejti a spontán gyülekezéstről a véleményét. Ezzel egyébként bizonyos értelemben megelőzte a magyar törvénykezést.

Számomra az anyag egyik legérdekesebb része az a kronológia, amelyik nagyon szépen és hosszan végig van vezetve. Ezzel kapcsolatosan szeretnék egy-két észrevételt és pontosítást tenni. Az anyagban az szerepel, hogy „A Budapesti Rendőr-főkapitányság ugyancsak jogsértő módon minősítette választási gyűlésnek a Kossuth téri tüntetéseket, majd ugyanezeket kulturális rendezvénynek az önkormányzati választások kampánycsend-időszakában. Ezek a jogalkalmazói döntések alapvetően nem a gyülekezési törvény hiányosságaiból, hanem jogértelmezési hibából származtak.” Annak utánajártak, hogy ezt a döntést valóban Gergényi Péter hozta?

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Nem tudunk utánajárni, mert akkor vizsgálták, hogy ki írta alá. Akkor ez a dokumentum még nem állt rendelkezésre. Nem tudom, hogy ezt külön vizsgálták-e. Az Ignác-bizottság vizsgálta a TV-székházzal kapcsolatos eseményeket, a kezdeményezésünkre létrejött Papp-bizottság az október 23-ai eseményeket, de azt nem tudom, hogy a többit vizsgálták-e. Mi ezt nagyon fontosnak tartottuk. Hogy utána mi történt, azt nem tudom, de erre mi hívtuk fel a figyelmet.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Szeretném a sajtó előtt is leszögezni, hogy valóban volt fegyelmi javaslat is az ügygel kapcsolatban. Később ez továbbment és az Országos Rendőr-főkapitányságon is született fegyelmi javaslat, de az behullott a semmibe, amikor kiderült, hogy ezt a döntést valójában kormányzati szinten hozták meg. A jegyzőkönyv is a bizottság rendelkezésére áll, eszerint Szabadfi Árpád azt mondta, hogy Petrétei úr támogatását bírta ez az állásfoglalás. Bene László ennél egyértelműbben fogalmazott, ő azt mondta, Petrétei József hozta meg azt a döntést, hogy ez választási nagygyűlésnek minősüljön, majd meghallgatásának egy későbbi részében kifejtette, hogy Petrétei József magában nem szokott döntéseket hozni, mert olyan volt a kormányzati működés struktúrája. Én is lényegesnek tartom, és önök is kulcspontnak tartják az anyagban, hogy ezt szeptember 17-én választási gyűlésnek minősítették. Szeretném aláhúzni, hogy a rendelkezésünkre álló adatok szerint ez a döntés nem Gergényi Péter, hanem a politika szintjén született meg.

Azt írják a kronológiában, hogy 18-án Toroczkai Lászlóék be akartak olvastatni egy petíciót a televízióban, de a Televízió vezetése nem járult hozzá ehhez. Ez pontosan így van. Az ismereteink alapján tennék egy árnyalatinak tűnő, de valójában lényeges pontosítást: a TV nemcsak hogy nem volt hajlandó beolvasni a petíciót, de nem is volt hajlandó átvenni azt. Ha a TV legalább addig elmegy, hogy a petíciót átveszi, az utána eljut a hírigazgatóhoz, akkor nem biztos, hogy idáig fajulnak az események. Ez egy kicsinek tűnő eltérés, de a későbbi történések folyamatában nagy jelentősége van. Egyetért ezzel?

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Akkor még nem volt tudomásunk arról, hogy nem vették át. Annyit tudunk, amit leírtunk. Ne felejtsek el, hogy mi elsősorban sajtódokumentumokból és az Ignác-jelentésből dolgoztunk.

ELNÖK: Egy mondatra Gaudi-Nagy Tamás képviselő úré a szó.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Az előbb azt hittem, hogy nem hallok jól, amikor azt mondta, nem volt ismert, hogy petíciót akartak átadni. Másnapról kezdve ettől visszhangzott a sajtó, Toroczkai Lászlótól kezdve nagyon sokan elmondták, amikor visszamentek a Kossuth térre, a Hír TV élő interjút készített vele, hogy miként történt a petícióátadás meg nem átadás. Nekünk egyre inkább az a határozott álláspontunk, hogy ez döntő fordulat volt. Ha már itt vagyunk, hadd említsem meg, hogy amikor a közkegyelmi

kérdést tárgyalja az önök jelentése, akkor azt mondják: azért nincs helye felvetni a közkegyelem kérdését a 2006 őszi ügyek kapcsán, mert nem volt tárgyalás a felek között, bezeg a taxisblokádn idején volt. De hát azért nem volt tárgyalás, mert a tüntetőket rendőri erővel kituszkolták a TV aulájából! Önöknek ehhez semmilyen észrevételük nem volt?

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Azért nem lehetett, mert ez az epizód számunkra akkor nem tűnt akkora jelentőségűnek, hiszen a petíciót nem vették át. A tárgyalások viszont nem folytatódhattak, s mi akkor a részleteket nem tudtuk tisztázni, mert a részletek tisztázásához személyes meghallgatásra lett volna szükség, arra pedig nem volt módunk. Minden felet meg kellett volna hallgatni. Ha itt a felelősségnek kardinális jelentőséget tulajdonítanak, akkor azt pótlólag – akár most is – meg lehet tenni.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Én csupán jeleztem, hogy ezt lényeges kérdésnek tartom.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Ma már én is lényeges kérdésnek tartom.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Köszönöm szépen. A kronológiából nekem hiányzik két időpont. Nagyon részletesen leírják mindent, de a kronológiában nem szerepel, hogy Gergényi Péter budapesti rendőrfőkapitány 23 óra 55 perckor rendelte el az országos riadót. Én ezt legalábbis nem találtam meg a jelentésükben.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Ez a TV-székházzal kapcsolatban volt így?

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Igen, onnan megyek végig. A Rebisz pedig még érthetlenebb módon csak éjfélkor rendelte el a riadót, amikor már – az önök leírása szerint is – másfél-két órája súlyos csatározások folytak a Televíziónál. Ez az Ignác-jelentésben nagyon hangsúlyosan ki van emelve, ezért tartom furcsának, hogy ez a nagyon jelentős késedelem az önök anyagából valamiért kimaradt. Mi ennek az oka?

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Valószínűleg az az oka, hogy nem minden fért bele. Ugyanakkor viszont ugyanazt a következtetést vontuk le a Gergényi-féle irányításból, amely következtetés az ő mulasztásainak és felelősségének a vizsgálatát feltétlenül szükségesnek tartotta. Olyan mozzanatok emeltünk ki, amelyeket abban az időben fontosnak tartottunk. Kimaradhettek ma fontosnak tűnő mozzanatok, de akkor másként értékelték. Minden másodperc fontos lehetett, azóta sokkal többet tudunk, de akkor ennyit tudtunk, és ebben az ügyben akkor már hál' istennek rendelkezésünkre állt az Ignác-jelentés, és annak bizonyos elemeit sikerült áttemelni. De mi négy oszlopban vizsgáltunk mindent, s lehet, hogy kimaradtak dolgok, és ha kimaradtak, akkor ez egy hiányossága a bizottság működésének.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Elnézést kérek, de azt, hogy csak éjfélkor rendelték el a riadót, én nagyon súlyos dolognak tartom.

Azt írják, hogy „0 óra 42-kor a székházban tartózkodó rendőri vezetők az összegyűlt nagy mennyiségű füst és könnygáz miatt az épület kiürítése mellett döntenek”. Ezt szerdáig én is így tudtam, szerdán azonban egy olyan információt kaptam a bizottsági meghallgatáson, ami az eddigi elképzeléseimet átírta a történetekről. Rudi Zoltán ugyanis azt mondta, hogy a

rendőrök valóban kimentek, de a TV mintegy ötven-száz dolgozója bent maradt. Innentől kezdve nem tudom értelmezni, hogy ez miként történhetett, hiszen a rendőröknek nemcsak a TV-székház köveit, hanem a TV-székházban lévő munkatársakat is meg kellett volna védeni, s azt nem lehetett előre tudni, hogy ha a tömeg bemegy, akkor mit fog csinálni a TV dolgozóival. Tudtak-e arról, hogy a rendőrök úgy vonultak ki a székházból, hogy bár nagy volt a füst és a könnygáz, de ezek szerint mégsem akkora, hogy ötven-száz dolgozó ne maradhasson bent?

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Nem tudtunk róla, és az Ignác-jelentésre támaszkodtunk ebben is. Úgyhogy ha a maga számára nóvum, akkor... Mi azt kifogásoltuk, hogy amikor visszafoglalták a rendőrök a TV-t, ha szabad mondani, hogy a rendőrök kerültek túlsúlyba a székházban, mert hogy elhagyták, arról mi nem értesültünk, de hogy az arányok átalakultak, arról igen; és amikor túlsúlyba került a rendőri erő, és a kiürítés megkezdődött, akkor azt viszont kifogásoltuk, hogy ott az igazoltatások elmaradtak, és a rendőri intézkedések elmaradtak.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Bocsánat, de értesültek arról, hogy a rendőrök elhagyták az épületet, hiszen az önök jelentését olvastam fel: 0 óra 42-kor a székház...

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Bocsánat, de még mindig nem értem utol magát, mert más anyagból dolgozunk.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): 19-e, kedd, már ott vagyunk...

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Egy pillanat türelmét kérem... 19-e, kedd, igen?

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): 0 óra 42. „A székházban tartózkodó rendőri vezetők az összegyűlt nagy mennyiségű füst...”

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Bocsánat, bocsánat, kereselem... 0 óra 40...

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Rendészeti események, az után.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Rendészeti események... Bocsánat, rossz hónapot néztem. 18-ánál tartunk?

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): 19-e.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: 19-e, köszönöm. Úgy látszik, ez a táblázat mégsem olyan jó, mint amilyennek hittük... Igen? 0 óra 42, megvan.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): „A székházban tartózkodó rendőri vezetők az összegyűlt nagy mennyiségű füst és könnygáz miatt az épület kiürítése mellett döntenek.” Tehát gondolhattuk volna azt ez alapján, vagy én eddig azt gondoltam, hogy olyan állapotok uralkodtak a TV-székházban, hogy onnan mindenkinek el kellett menekülni. De közben kiderült, hogy a TV dolgozói bent maradtak. Ez elég mellbevágó, hogy a rendőrök feladnak egy épületet, az ott lévő munkatársakkal együtt. Ez olyan, mintha egy várostromnál a katonák

elszaladnának, és otthagynák áldozatul, mondjuk, a hölgyeket az ostromlóknak. Ilyen szerintem a világon nincs. Tehát ha a rendőrök kivonulnak, akkor is annak valahogy úgy kellett volna történnie, hogy evakuálják az embereket, és utoljára kimegy a rendőr, nem?

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: A józan ész alapján igen.

ELNÖK: Bocsánat, de annyiban maga a szöveg sem pontos, hogy az, hogy „kiürítése mellett döntenek”, szerintem azt jelenti, hogy megvárják, amíg kiürítik az épületet, majd elhagyják. Itt meg nem az történt, hanem ők elhagyták az épületet, nem pedig a kiürítése mellett döntöttek, hanem otthagyták egyedül azokat, akik a TV-ben dolgoztak.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Otthagyták a TV-székház dolgozóit, miközben nekik meg kellett volna védeni, úgy egyébként. Mert ha mondjuk, oda bejut a felmérőldött a tömeg, nem lehetett tudni, hogy ott mi fog történni. Szerencsére egyébként a beszivárgott tömeg részéről, miután a rendőrök feladták az épületet – nyugodtan fogalmazhatunk így –, atrocitásokra nem került sor; ezt Rudi Zoltán megerősítette, hogy nem érte semmilyen bántalmazás a TV-székház dolgozóit. Na de hát, ami itt történt, az a józan észnek ellentmond, és talán ezt láttam az egész történet egyik leglényegesebb pontjának, hogy hogy a csudába' vonulhattak ki a rendőrök úgy, hogy közben a TV-székház dolgozói bent maradtak.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Nézze, ennek tisztázására még lehetőség van. Itt le van írva ez, ami le van írva, ezért felelősséget lehet vállalni, és utána következik Majoros Zoltán és a petíció átadás-átvétellel kapcsolatos dolog; 1 óra 45 perckor megérkezik a 132 rendőr...

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Bocsánat, csak egy dolog, ami nem derült ki az anyagból, egyet kérdeztem meg, hogy Majoros Zoltánnak már a TV-székházban adták át a petíciót.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Igen.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Tehát a rendőrök kimentek, utána beszivárogtak a tüntetők, és a TV-székházban átadták a petíciót; tehát ez viszonylag gyorsan ment. De továbbra is kérdés, hogy hogyan lehetett úgy a TV-székház átadása mellett döntenie – de erre most nem tudunk válaszolni –, hogy egyébként a munkatársak ott voltak.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Ha válasz van rá, akkor az Ignác-bizottság jelentésében van rá válasz.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Nincs, ott sincs válasz rá.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Akkor ezt a kérdést sajnos megválaszolatlanul hagyhattuk. Nagy valószínűséggel, miután nem volt lehetőség a Televízió személyzetének meghallgatására, viszont kaptunk tőlük információt, tőlük is kaptunk levelet, erre az a levél nem tért ki, ezért hiányzik a jelentésből.

ELNÖK: Ezzel kapcsolatosan van egy kérdésem: önök döntötték el, tehát professzor asszonyék döntöttek arról, hogy nem hallgathatnak meg senkit, és ez lesz a vizsgálati módszer, vagy lett volna lehetőség meghallgatásra?

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: A nyitó ülés jegyzőkönyve szó szerinti jegyzőkönyv, Völgyesi úr hanganyag alapján is meghallgathatják, és ott hosszú érvelés után határoztuk meg saját hatáskörünket és ebben a szóbeli meghallgatás mellőzését. Úgyhogy ennek további vizsgálatára lehetőség van.

ELNÖK: Világos. De ez nem hiányzott később? Nem lett volna jobb, hogy a bizottság, ugyanúgy, mint ahogy itt nekünk lehetőségünk van erre, meghallgassa a főbb szereplőket?

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Természetesen jobb lett volna; akkor eltartott volna jó hosszú ideig, hogy kulcsszereplőket meghallgassunk. De alkotmányos bilincsből éreztük magunkat, és ehhez tartottuk magunkat.

ELNÖK: Világos. Révész képviselő úr!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Az anyagban benne van, hogy „a Magyar Helsinki Bizottság álláspontja szerint szeptember 18-án éjjel a Magyar Televízió székháza elé vezényelt rendőröket cserbenhagyták a vezetőik”; ezt 19-én adták ki. Nekem az anyagban – hogy bizonyos ügyek mellett pozitívan is szólnak – az kimondottan szimpatikus, hogy a Gönczöl-bizottság is megerősítette ezt a megállapítást és aláhúzta, ami, azt gondolom, önmagáért beszél. Magam is így látom, hogy a vezetők itt katasztrofálisan teljesítettek.

Szeretnék áttérni a 19-20-21-ét követő eseményekre. Itt még egyetlen dologra szeretnék rákérdezni. Ön végül is ombudsmanként dolgozott sokáig, és önök is írják szeptember 22-én...

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Keresem, bocsásson meg, igen...

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Szeptember 22., közéleti események.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Igen, megvan.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): „A Magyar Helsinki Bizottság és a TASZ nyílt levélben fordult Petrétei Józsefhez, Lomnici Zoltánhoz és Belovics Ervinhez, a legfőbb ügyész helyetteséhez. Szerintük olyan személyeket is előzetes letartóztatásba helyeztek, akiknél meggyőzőnek tűnő bizonyítékok szóltak az ellen, hogy erőszakos cselekményekben vettek részt.” Egy nappal később ehhez a Nemzeti Jogvédő Alapítvány egy külön levélben csatlakozott.

A bizottságunkban is történtek meghallgatások ebben a témában, és gyakorlatilag kiderült, hogy ez nem is elenyésző számban történt. Később egy bírósági belső vizsgálat is foglalkozott ezekkel az ügyekkel, és az derült ki, hogy itt rendőrök szabálytalanul tanúskodtak, hamis okiratokat állítottak ki nemegyszer, az ügyészség szintén nem állt a helyzet magaslatán, a bíróság pedig, a bíróság belső jelentése, Frech Ágnes jelentése szerint nem egyéniesítette az ügyeket, néhány perc alatt ítélte előzetesre 14 vádlottat. Tehát egészen súlyos jogsértések történtek e szerint az anyag szerint. Ezeket a TASZ, a Helsinki Bizottság és

a Nemzeti Jogvédő Alapítvány levelei tartalmazták. Az anyagban önök ezekre a jogsértésekre, én úgy érzem, mégsem tértek ki, kellő súllyal legalábbis. Volt-e ennek valami oka?

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Kellő súllyal nem, számszerűen azonban ismertettük ezeket az adatokat, sőt értékeltük is. A 284. és 285. oldalán ennek a bekötött kötetnek ott vannak a számadatok és ott van az értékelés is. Tudtunk róla, jeleztük, és valószínűsítem, hogy ez is információul szolgált Frech Ágnesnek arra, hogy önvizsgálatot tartson vagy a bíróság belső vizsgálatával kapcsolatos véleményét rögzítse.

Nem hallottam az ő tegnapelőtti meghallgatását, annak eredményét, sajtóvisszhangját sem ismerem. De azt tudom, hogy a több jelzés ösztönzőleg hathatott – valószínűsítem – arra, hogy ez a dolog alaposabb vizsgálat alá kerüljön, mind az ügyészségen, mind a bíróságon.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Csak jelzem, hogy Frech Ágnes egyébként azt jelezte, és ez már az önök vizsgálata idején is nyilvánvaló volt, hogy a vizsgálatra azért került sor, mert a bíróságon belül nagyon jelentős konfliktusokat okozott, hogy a másodfok mintegy 90 százalékban megváltoztatta az első fokon hozott döntéseket az előzetes letartóztatásba helyezésről.

Frech Ágnes vizsgálta meg, hogy mi ennek az oka, és a vizsgálata nagyon súlyos következtetéseket tartalmazott, olyanokat, hogy nem egyénre bontva vizsgálták a felelősséget, erre nem is volt idő, és másodfokon kiderült, hogy azok a bizonyítékok, amikre első fokon hivatkoztak, nemhogy másként értelmezendők, hanem egyáltalán nem is voltak meg.

S még egy fontos mondat a jelentésből: nem a helyzet megváltozása – amire főügyész úr hivatkozott – teremtette meg az alapot arra, hogy másodfokon másként döntsenek, hanem az, hogy az alapos gyanú indokát sem lehetett felmutatni az esetek döntő többségében. Ezek a bíróság Büntető kollégiumának a vezetője által tett megállapítások. Ez azt jelentette, hogy a jogállam abban az időben – legalábbis ezen sértettek számára – messze nem működött tökéletesen. Ön ombudsmanként mégiscsak emberi jogokkal foglalkozott, és amikor ezeket a statisztikákat látta, nem érezte úgy, hogy egy kicsit jobban el kellett volna mélyedni ezekben az ügyekben, mert fontos lett volna ezeket időben tisztázni? Elég szerencsétlen, hogy csak négy évvel később tartunk itt.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Én már ombudsmanként is megtanultam, és a kormánybizottság vezetőjeként is – amelyik a hierarchiában az alkotmányos rendnek lényegesen alacsonyabb szintjén van –, hogy a bíróság közelébe nem szabad menni, a bíróság mérlegelési jogkörét nem szabad sérteni, ennek következtében a tényeket leírjuk, azok mellé felkiáltójelet teszünk, a bírák függetlensége azonban nem érinthető, no pláne nem egy kormánybizottság által. Ombudsmanként is rendkívül sokat kínlódtam azzal, hogy itt nem léphettem át egy küszöböt.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Engem most próbálnak erre megtanítani elég lelkesen, s én próbálok helytállni.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Engem is hat évig tanítottak.

ELNÖK: Wittner Mária képviselő asszony!

WITTNER MÁRIA (Fidesz): Eltöprengem a hallottakon. Megütötte a fülem az, hogy akár egyetlen sértett meghallgatása is alkotmányos kereteket lépett volna át. Számomra ez egy

kissé furcsa. Szeretném megkérdezni, vizsgálhatták-e azt, hogy bántak a börtönben a letartóztatott emberekkel. Nem tudom, látta-e a tévében, hogy egy leszerelt fegyőr szerint iszonyatos kegyetlenséggel és megalázóan bántak az emberekkel. Az emberi jogi bizottság azt is vizsgálja, hogy hány négyzetméteren lehet egy rab a börtönben és milyen körülmények között, akkor pedig iszonyatos dolgok történtek a börtönben vagy éppen a Rádió udvarán, amiből műveleti területet csináltak. Vizsgálták-e ezeket a helyzeteket? Mert egy bizottságnak alaposan kellett volna vizsgálnia a másik oldalról is.

Akkor nem volt választási gyűlés, hanem tiltakozás volt az őszi bösze megnyilvánulása ellen, amit kiszivárogtattak. Egy bizonyos körből azt hallottam – bizalmasan –, hogy ez csak egy példányban létezett, egy páncélszekrényben elzárva. Az is kérdés, hogy ki szivárogtatta ki.

Az is elhangzott, hogy kampánycsend volt akkor. Nem volt kampánycsend! Kampánycsend a szavazás előtt 24 órával van.

Vizsgálták-e az ok-okozati összefüggéseket szeptember 17-e és október 23-a között? Kivizsgálták-e, hogy valóban szükségszerű volt ilyen nagy létszámú rendőri erők mozgósítása, mert Budapesten gyűlt össze az ország rendőrsége. Ezenkívül voltak olyan álarcos, fekete ruhás elemek is, akik nem magyar nyelven beszéltek. Többen is elmondták, hogy amikor bementek egy kapualjba és a kaput becsukták, akkor azok, akik őket kergették, nem magyar nyelven beszéltek.

Nem tudom, hogy érdemben mennyire volt elfogulatlan a Gönczöl-bizottság, hiszen – mint ahogy Révész Máriusz mondta – Gyurcsány Ferenc kérte fel önöket.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Ő ilyet nem mondott.

WITTNER MÁRIA (Fidesz): És Gyurcsány Ferenc fizette is önöket. *(Révész Máriusz: Ilyet nem mondtam.)*

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Ha megengedi, nagyon röviden válaszolok. A választási nagygyűléssel kapcsolatos minősítés helytelen volt, a véleményünk e tekintetben megegyezik. Az okozati összefüggés világos kapcsolódási pontjait megpróbáltuk összehozni. Arra kérem, ha van kedve hozzá, alaposan olvassa el a jelentést, én ezt újra megtettem. Az okozati összefüggések vizsgálata nagyjában-egészében az új információkkal is próbálja megállapítani a kapcsolati rendszert, bár lehet, hogy a logikánk különbözik. Nem magyar nyelvű elemek jelenlétét nem észleltük. A BV parancsnoka már a nekünk írt második levelében jelezte a felelősségre vonással kapcsolatos vizsgálatot. Mi a büntető hatóság feladatkörét nem vehettük át. Nem tudom, hogy kielégíti-e a válaszom, annak ellenére, hogy a bizalmi viszony köztünk láthatóan nem igazán áll fenn.

ELNÖK: Miután professzor asszonynak el kell mennie, Gaudi-Nagy Tamás egy utolsó kérdést tesz fel neki, és azt követően köszönettel elengedjük őt.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Rengeteg kérdésem lett volna még, de így leszükül a lehetőség. Szeretném megkérdezni, hogy milyen nem rendszeresített eszközök használatára figyeltek fel, milyen módon kommentálták ezt, hiszen – mint ismert – a gumilövedékek hihetetlen roncsoló-pusztító hatással okoztak tizennégy szemsérülést, rengeteg fej- és nyaksérülést.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: A gumilövedékektől összesen nyolcvan személy sérült meg, közülük tizenhatan súlyos, maradandó sérülést szenvedtek; ez szerepel a jelentésünk 283. oldalán. A civil sérültek számát nem tudtuk pontosan meghatározni, mert az ÁNTSZ, az Egészségügyi Minisztérium és a mentők jelentése eltért egymástól, hiszen nem mindenki a mentőt vette igénybe, hanem volt, aki maga ment a kórházba és úgy kért ott ápolást.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Egy csomó ember nem mert orvosi ellátást kérni, tartva az utólagos adatkidástól, ami meg is történt, és ezeket sok esetben utólag vonták felelősségre, hogy miért lövették ki a szemüket, és garázdaság miatt eljárás indult velük szemben.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Erről nem volt tudomásunk. Azt viszont tudtuk, hogy az adatvédelmi biztos és az egészségügyi ellátó intézmények között vita volt.

A nem rendszeresített eszközök közül észleltük a maszkot is és a gumilövedéket is. A viperát nem észleltük, mert filmfelvételt nem láttunk róla.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Filmfelvételeket egyáltalán nem is tekintettek meg?

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Dehogynem. Órákon keresztül néztünk filmeket, és külön elemzés is készült. S mivel ez a civil jelentésben benne volt, a mi anyagunkba is belekerült.

A gumilövedékekkel kapcsolatos álláspontunk pedig közismerten az, hogy lőfegyverrel azonos minőségű megítélés alá esik, tehát tömegben, tömeggel szemben alkalmazni tilos.

Az egyéb atrocitásokkal kapcsolatos egyedi jogsértéseket észleltük. Közülük különösen kiemeltük a Dohány utca és a zsinagóga környékén nyilvánvalóan több pillanatig, percig látható súlyos, emberi méltóságot sértő, testi sértést okozó sérülést; a Civil Jogász Bizottság is említi, mi láttunk róla felvételt, és a büntetőjogi felelősségre vonást minden hasonló esetre is kértük.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): A műanyag szíjbilincsel kapcsolatban nem észlelték, hogy az nem volt rendszeresítve? Hiszen az hihetetlen sanyargatást okozott az embereknek, ellilult a kezük, úgy kellett levágni róluk sokszor, mert már-már szinte elhalt a keringésük. Ez nagyon sok civil panasza, a fogdai kínzások legtöbb, legfőbb szenvedésének ez volt a fő oka. Ezt észlelték vagy nem észlelték?

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Erről akkor nem volt tudomásunk.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Bejelentem, hogy ez akkor nem volt rendszeresítve, 2007 márciusában rendszeresítették, tehát nem rendszeresített eszközként használta a rendőrség.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Akkor nem hiábavaló a mostani vizsgálódás, mert akkor nem volt minderről tudomásunk.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Utolsóként pedig: egyetért-e azzal az állítással, amit Vörösmarti Mihály, az egyik tagjuk tett a jelentésükben, ami röviden úgy szól, hogy „Igazságtalan lenne, ha a hibákért utólag egy vagy két személyt vagy bárkit is felelőssé tennénk. Nem lenne több, mint bünbakkeresés. Születtek rossz döntések, a reagálások nem megfelelően, nem megfelelő időben történtek.” Önök szerint akkor végül is meg kellett volna nevezni a felelősöket, és akár a büntetőjogi felelősségre vonásukat kezdeményezni kellett volna vagy nem? Vagy ez miért maradt el? Mert egyébként én a jelentésükben nem látok ilyet, hogy bárkinek a személy szerinti büntetőjogi felelősségre vonását, akár katonai előjárói bűncselekmény miatt kezdeményezték volna.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Egyáltalán nem értettünk egyet Vörösmarti Mihállal, ezért ez különvélemény. A felelősség vizsgálatára, annak a jelentésnek az alapján felhívás Gergényire és egy munkatársára vonatkozott, de számtalan olyan súlyos megállapítást tartalmaz a jelentés, amivel kapcsolatban a további felelősség vizsgálatára tágabbra nyílt a bizonyítási lehetőség a mi jelentésünk alapján. Mélyen egyetértettünk azzal, hogy a tisztázásra szükség van. Ezért Vörösmarti Mihály véleménye különvélemény.

ELNÖK: Köszönjük szépen professzor asszonynak a részvételt, és igyekeztünk betartani az időt.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Nagyon szépen köszönöm a megértésüket.

DR. VÖLGYESI MIKLÓS, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, 2006-ban társelnöke: Elnézést, a professzor asszony jelenlétében megengednek még egy megjegyzést?

ELNÖK: Ha professzor asszony megvárja, akkor én természetesen. Parancsoljon!

DR. VÖLGYESI MIKLÓS, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, 2006-ban társelnöke: Teljesen egyetértek a professzor asszonnyal abban, hogy Gergényi Pétert nagyon súlyos felelősség terheli. Hogy ennek milyen ágai-bogai vannak, azt majd a Balsai-munkacsoport sajtótájékoztatóján fogom elmondani.

A professzor asszony is említette, hogy jelentőséget tulajdonítottak annak, hogy a gyakorlóruhákon nem volt rajta a jelvény. Amennyire én figyelemmel tudtam kísérni a bizottság jegyzőkönyveit abban a tekintetben, hogy itt most mi a helyzet, hogy jogszerűen volt mellőzve annak a föltétele vagy nem, még Bene főkapitány kihallgatásakor is ezt a kérdést egyértelműen nem döntötték el, legalábbis én így érzem. Bár a főkapitány úr állandóan felhívta a figyelmet a 12/2006. számú ORFK-utasítás mellékletére, de a kérdés nyitott maradt.

Kérem, a kérdés teljesen egyértelműen rendezett volt, még a 12/2006-os utasítás alapján is. Jól utalt rá a főkapitány úr, hogy ez a rendőrség öltözködési szabályzata, amelynek egyik melléklete a régi és az új gyakorlóruha viselése tárgyában tartalmaz rendelkezéseket. Ott a lábjegyzet tartalmazza azt, hogy igenis, a jelvény viselése kötelező. Kötelező azért, mert az nem dísz, nem ékesíti a rendőrt, hanem három fontos funkciója van. Az egyik az, hogy ettől tudom, hogy hivatalos személlyel állok szemben, és ha ellenszegülök vagy jogellenes cselekedetet folytatok, akkor jogszerűen fognak felelősségre vonni. A másik az, hogy ki az, aki velem szemben intézkedik. A harmadik ilyen lényeges szempont, hogy ez teszi lehetővé, hogy én egyáltalán a jogorvoslati lehetőségeimet igénybe vehessem. Tehát kérem, tessék

megnézni a 12-es öltözködési utasítás mellékletének a lábjegyzetét. De mert lábjegyzetben volt, ezért kellett a főkapitánynak ezt a 16-osba, most már a jogszabályba beépíteni. És ez a rendelkezés teljes összhangban volt a rendőrségi törvénynek az ezzel kapcsolatos strikt előírásával és szabályzatával.

Köszönöm szépen; ha ezzel sikerült hozzájárulnom ahhoz, hogy ezt a kérdést egyszer s mindenkorra tisztába tegyék, akkor ezt szándékoztam elmondani.

ELNÖK: Professzor asszonynak megköszönjük, de még folytatjuk, ha rá tetszenek érni.

DR. GÖNCZÖL KATALIN egyetemi tanár, a Gönczöl-bizottság elnöke, volt ombudsman: Köszönöm szépen. *(Távozik az ülésről.)*

ELNÖK: Gaudi képviselő úr, parancsoljon!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Sajnálom, mert szerettem volna még egy-két kérdést föltenni, de akkor majd megpróbálom a Civil Jogász Bizottság volt társelnökeinek a kérdéseket föltenni, és talán még tovább tudunk menni a körülmények feltárásában.

Mint hallottuk, alapvetően nem észlelte többek között a Gönczöl-bizottság azt sem, hogy a viperák nem rendszeresített eszközként használatra kerültek, illetve a műanyag szíjbilincs; és nem említette egyébként a sörétes vadászfegyvereket sem, hiszen azok használata eredményezte azt, hogy sokkal nagyobb csőtorkolati sebességgel lőtték ki ezeket a lövedékeket, és olyan határfokadatok alapján oktatták az állományt, ami sokkal enyhébb sérülésokozásra intette őket. Tehát ők nem tudták, legalábbis aznap – ez a hivatalos megállapíthatóság –, hogy aznap sokkal roncsolóbb hatású eszközöket használtak; ezt szakértői vélemények is megállapítják.

Azt kérdezem meg a jelen levő volt bizottsági tagtársaimtól, hogy az a helyzet, amit itt végül is megállapíthatunk, hogy nem rendszeresített eszközökkel léptek ki az utcára rendőrök, ez tulajdonképpen milyen szintű felelősséget vet föl. Egyáltalán, mennyire van ez rendjén, jogállami rendőrségnek nevezhető-e az, ahol ilyen előfordulhat, hogy eltűri a parancsnok, hogy gyakorlatilag elkobzott, ezek valószínűleg lefoglalt, elkobzott vadászfegyverek voltak, és egyszerűen mintegy galambvadászatra kiküldték az állományt; ráadásul fejmagasságban használták ezeket többségében, mind pedig a könnygázgránátlövések is fejmagasságban történtek jellemző módon. Ez már eleve vajon mit jelenthet? Mi történt itt a rendőrség berkein belül?

DR. VÖLGYESI MIKLÓS, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, 2006-ban társelnöke: Ezt igyekszünk majd a saját testületi jelentésünkben megjeleníteni. Egyre több olyan érünk van, amelyek azt bizonyítják, hogy itt valami nagyon-nagyon furcsa dolog történt; engedjék meg, hogy most csak ennyit mondjak. Nem tartanám méltányosnak, hogy a miniszterelnök úr számára készítenő jelentésünket, amit ő még nem kapott kézhez, most abból bármilyen részeket itt feltárjak, és különben is ennek a kompetenciája Balsai István képviselő urat illeti.

Egy dolgot biztosan elmondhatunk, hogy a rendőri intézkedések – eléggé nehéz rá jelzőt találni – tömegkezelési intézkedések voltak; ezt a kitévelt tartalmazzák az ORFK iratai. Tehát hogy a tömegkezelési intézkedések milyenek voltak, a saját álláspontom az, hogy ezek, úgy, ahogy voltak, törvénytelenek, bűncselekmények voltak; ezek részben katonai, részben köztörvényi bűncselekmények. De hogy ne hogy az legyen, hogy ez csak egy ilyen büntetőbíró szemlélete, szeretném felhívni a tárgyi igazság kedvéért a bizottságuk figyelmét arra, hogy van egy elfelejtett másik testület, amelyik egy nagyon-nagyon fontos jelentést adott

ki: ez pedig a három emeritus alkotmánybírónak a jelentése a Gönczöl-bizottság jelentéséről. Ennek a summázott lényege az, hogy az egész rendőri akció, az elejétől a végéig alkotmánysértő, alkotmányellenes, törvénytelen volt.

Különös figyelmükbe szeretném ajánlani, hogy dr. Herczegh Géza professzor úr korábban a Hágai Nemzetközi Bíróság bírója volt, nemkülönben dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva, dr. Zlinszky János professzor urat pedig nem kell bemutatni. E három emeritus alkotmánybíró tanulmánya magáért beszél, alkotmányjogilag egyértelművé teszik, hogy a Gyurcsány-kormány irányítása alatt a rendőrség minden intézkedése törvénytelen volt. Ezzel esetleg előre lehetne vinni még a bizottság munkáját. Azt hiszem, hogy dr. Vasadi Éva meghallgatása sok tekintetben előrevihetné az önök munkáját.

Ezen kívül lennének más észrevételeim is, de azokat majd akkor teszem meg, amikor eljön a megfelelő pillanat.

ELNÖK: Morvai Krisztina képviselő asszony!

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő, a Civil Jogász Bizottság volt társelnöke: Úgy gondolom, hogy anyagi büntetőjogi szempontból azok, akik a rendszerbe nem állított eszközöket a végrehajtó állomány, a rendőrök rendelkezésére bocsátották, mindenképpen önálló büntetőjogi felelősséggel tartoznak. Itt nagyon érdekes anyagi büntetőjogi konstrukciók merülnek fel. Anélkül, hogy valamiféle elméleti előadást tartanék, hadd mondjam el, főszabályként mindig kell egy önálló tettes ahhoz, hogy bűnsegédről beszélhessünk. Itt vannak önálló tettesek, azok, akik ezeket az eszközöket maradandó fogyatékoság és egyéb testi sérülések okozására felhasználták. Ők az azonosíthatatlanság és különböző jogsértő eljárások miatt beazonosíthatatlanok. Ugyanakkor ezeknek az embereknek a bűnsegédi szerepe az én meggyőződésem szerint önállóan megállapítható, tehát rögzíteni lehet azt, hogy a tettesek ismeretlenek maradtak, de kétségtelenül léteznek. Ezek bűnsegédek, tehát van büntetőjogi felelősségük, mégpedig nagyon súlyos. A büntető törvénykönyv szerint a bűnsegédnek ugyanolyan büntetési tétel áll nyitva, mint az önálló tettesnek. Gaudi-Nagy Tamás kérdésére válaszolva: azoknak az embereknek, akik lehetővé tették a rendszerbe nem állított eszközök használatát, büntetőjogi felelősségük van, akár a tettesek által megvalósított cselekményekért is, illetve ha tudtukon kívül – mert tévedésben voltak – olyan eszközöket, olyan lőfegyvereket használtak a rendőrök, amelyek sokkal nagyobb hatásfokúak, sokkal nagyobb sérülést okoznak, akkor közvetett tettesként is felelhet az, aki ezeket a kezükbe adta, hiszen a tévedésben lévő helyett a tévedés okozója az, aki közvetett tettesként felel.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Legyen szabad kihasználnom, hogy két büntetőjogász ül előttünk, akik ennek a bizottságnak a tagjai voltak. A helyszínen tömegesen megnyilvánult aránytalan és szükségételen erőszakot eltűrő parancsnoki állománynak milyen büntetőjogi felelőssége merülhet fel? Láttuk például, hogy egy rendőrszakasz esett neki Móczár István öttusázónak. Ott a közelben minimálisan egy olyan előjárónak kellett lennie, aki parancskiadási joggal rendelkezett a többiekre. Ő azzal, hogy ezt tétlenül végig nézte és nem lépett közbe, mit valósított meg, ebben az esetben milyen bűncselekmény lehetősége merül fel?

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő, a Civil Jogász Bizottság volt társelnöke: Alsóhangon is mulasztásos bűnsegélyt valósít meg akár még a nem parancsnoki beosztásban lévő rendőr is akkor, amikor a társai bántalmaznak valakit, és ő nem tesz semmit ennek a megakadályozásáért. Ezekben az ügyekben huzamosabb ideig tartó bántalmazás esetén is sorra azzal mentették fel a rendőröket, hogy nem lehet beazonosítani, pontosan ki okozta a sérüléseket. Ilyen esetekben a bírói gyakorlat társtettségét szokott

megállapítani, még akkor is, ha nem lehet pontosan tudni, hogy ki okozta a sérülést. De ha valaki meg se mozdul, akkor is lehet bűnsegéd, mert bátorító, szándékerősítő jelenléte tanúsít, hiszen elvárható lenne az ott álló rendőrtől, hogy leállítsa a társát, és azt mondja neki, hogy ezt azonnal hagyj abba. Aki pedig nem segít az összerugdosott, összevert emberen, aki vérbe fagyva fekszik a földön, azt segítségnyújtás elmulasztása miatt lehet felelőségre vonni. Meg voltam döbbenve az elmúlt években, amikor azt láttam, hogy a bíróságok milyen mértékben hagyták figyelmen kívül az irányadó anyagi büntetőjogi szabályokat, a többes elkövetői alakzatra vonatkozó elméleti normákat és büntetőjogi gyakorlatot, és jogsértő módon mentették fel sorra a bűnelkövető rendőröket.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Ugyanakkor arra volt példa, hogy tüntetőt ítélték el pszichikai bűnsegédként. Például másfél éves letöltendő börtönbüntetést kapott egy fiatalember, mert a Blaha Lujza téren rendőrök elleni támadásra hergelte a tüntetőtársait, de egyéb cselekményt nem követett el. A kettős mérce tehát nagyon keményen megfigyelhető volt az ügyészi és bírói gyakorlatban.

DR. VÖLGYESI MIKLÓS, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, 2006-ban társelnöke: Bátorkodnék egy apró ajándékot előterjeszteni, amelyet Révész Máriusz képviselő úrnak hoztam, miután ő kellőképpen el lett nadrágolva azért, mert – úgymond – beleavatkozik a független magyar bíróságok tevékenységébe. Ez az ajándék egy feljegyzésem, amely 2009. március 22-én az MTV1 A szólás szabadsága című műsorában hangzott el akkor, amikor Krizsó Szilvia műsorvezető Gyurcsány Ferenc miniszterelnököt faggatta. A téma az MSZP tisztújító pártkongresszusán a bíróságokat és ügyészségeket elfogultsággal vádoló miniszterelnöki kijelentés volt. Idézem: „Az állam egyes intézményei, különösen a bíróságok és az ügyészségek bizonyos döntései azt az érzést kelthetik, hogy a döntéshozók egy része a Fidesz érdekei, kimondott vagy sugallt elvárásai szerint járnak el. Úgy tűnik, mintha mentenék a Fideszhez köthető disznóságokat, másrészt pedig időnként azt a gyanút keltik, hogy részrehajlóan eljárás alá vonják, büntetik a Fidesz ellenfeleihez tartozókat vagy azok vétkeit.” A szólás szabadsága-interjúban Gyurcsány kijelentette: a legfontosabb feladata most az új kormány felállítása, addig nem szándékozik újabb közjogi problémákkal foglalkozni, azonban a kormány hivatalba lépését követően „nagyon határozottan, egyértelműen fel fog lépni a Magyar Szocialista Párt azon jelenségekkel szemben, amit én úgy írok le, minthogyha egyik irányban az ügyészség egyes döntései, a bíróság egyes döntései tendenciózusan húznának erre. Példákat fogunk mutatni, emellett érvelni fogunk, és el fogjuk mondani, hogy ez így nem járja. Magyarországon alkotmányos rendnek, pártatlanságnak kell lenni, és lehet bárkinek bármilyen pártszimpátiája, de ha az államot szolgálja, ügyészként, bíróként ilyet nem tehet.” Ezután még kérdés hangzott el arra nézve, hogy ha ezt így gondolják, miért nem szavazták meg a Legfelsőbb Bíróság elnöki posztjára Baka Andrást. Képviselő úr, ön csak ipari tanuló a nyilatkozóhoz képest. *(Derültség.)*

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Nem is szeretnék Gyurcsány Ferenc nyomdokaiba lépni. Köszönöm ezt az idézetet, így már emlékszem rá, de nekem nem jutott eszembe, ezért csak azzal érveltem, hogy a Magyar Szocialista Párt politikusai az Alkotmánybíróság döntéseit is – például a népszavazás kapcsán – igen keményen támadták, de Gyurcsány Ferencet és talán Fiala urat, aki már a negyedik reggel próbál gyalázni a rádióban, majd lehet, hogy beidézem.

Lenne még egy kérdésem azzal kapcsolatban, amit az előbb Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr abbahagyott. Nevezetesen ha nem megállapítható a rendőr személye, aki konkrét bűncselekményt követett el, viszont megállapítható, hogy a rendőrség követte el és

megállapítható az egység is, akkor – legalábbis hollywoodi filmélményeim alapján úgy rémlik – külföldön az egység parancsnokát szokták felelősségre vonni. Magyarországon erre semmilyen példát nem láttunk. Kérdezem a büntetőjogászt, Völgyesi bírót, hogy erre lett volna-e lehetőség Magyarországon vagy nem lett volna, jogilag miért nem feleltek a parancsnokok a beosztottaik által elkövetett bűncselekményekért.

DR. VÖLGYESI MIKLÓS, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, 2006-ban társelnöke: Erre azért tudok önnek pozitív választ adni, ezt nem most kellett kitalálnom: én önöknek fel tudom mutatni a Civil Jogász Bizottság által Gyurcsány Ferenc miniszterelnök ellen tett büntetőfeljelentés eredeti példányát. Ennek a feljelentésnek a pontos dátumát is mindjárt mondom önöknek, nem tegnap született: 2008. március 13-a; egy nagyobb sajtótájékoztató keretében nyilvánosságra is hoztuk. Ez elkerült a Budapesti Nyomozó Ügyészséghez, mert érintette a rendőrpáncsnokok, a teljes hierarchia és a végrehajtó állomány cselekményeit, és elkerült a Központi Ügyészségi Nyomozó Hivatalhoz, amelynek Gyurcsány Ferencsel szemben volt eljárásjogi lehetősége, hogy egyáltalán megfontolás tárgyává tegye, hogy elrendelnek-e nyomozást, igen vagy nem. Ezt természetesen önöknek át fogom adni. A benne lévő érvelés, a jogszabályi háttér ismertetése és a tények azokkal ütköztetése belőle jól kiolvasható. Csatoltan az önök rendelkezésére fogom bocsátani az Ügyészségi Nyomozó Hivatal elutasító határozatát, amely nem talált bűncselekmény elkövetésére utaló körülményeket, és a Legfőbb Ügyészség Különleges Ügyek Főosztálya vezetője általi jóváhagyó határozatot is.

Változatlan a megítélésünk abban a tekintetben – és itt most a saját csapatomról beszélek –, hogy a parancsnoki hierarchia minden olyan érintett vezetője tekintetében, aki asszisztált, vagy tevőlegesen, vagy mulasztással abban, hogy a tömegoszlatások során olyan katonai és egyéb köztörvényes bűncselekmények megvalósuljanak, mint amelyek megtörténtek, ezekért nyomozás elrendelésére és büntetőeljárás lefolytatására és természetesen annak eredményéhez képest védelemelésre és bírósági eljárásra, ítélethozatalra megvannak a kellő alapok. Csak ezt végig kell csinálni.

Mindenesetre, amiről nem beszélünk, vagy legalábbis a nyilvánosság keveset tud róla, a katonai bűncselekmény ügyében a katonai ügyészségnek van joghatósága eljárni. Az, hogy mi történt a katonai ügyészségen, azt hiszem, teljes homály fedi, még én magam jelenleg sem tudok erről megfelelő tájékozottság alapján beszélni. Mindenesetre elképesztő dolog, ami itt az előző tárgyalási napon történt, azt hiszem, hogy a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka itt mondta el önöknek, hogy ő a belső kamerafelvételek alapján büntetőfeljelentést tett a büntetés-végrehajtás tagjai által elkövetett embertelen, kínzásokat megvalósító cselekmények miatt, amelyek miatt aztán egyáltalán nyomozás elrendelésére sem került sor, mondván, hogy ezek nem valósítanak meg bűncselekményt. Hát, azt hiszem, megvan az a felsőbb hatalma az ügyészi szervezetnek, és remélem, amelyik majd a jelenlegi legfőbb ügyész távozása után fel fog állni, hogy ezekben a kérdésekben is vizsgálódjon. Igenis, a parancsnokokkal szemben kell elkezdni az eljárást, amely aztán kiterjedhet a végrehajtó állomány felelősségére is, annak ellenére, hogy csapaterőben tevékenykedtek.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Kicsit más témára szeretnék rátérni: bíróság. Itt meghallgattunk tanúkat, és egészen elképesztő körülményeket meséltek el, hogy hogyan is zajlott az ő tárgyalásuk; gyakorlatilag a saját ügyükben, amikor előzetesbe helyezték őket, nem szólalhattak meg, és valóban tömegesen kerültek olyan emberek is előzetes letartóztatásba, akikkel szemben valójában semmilyen bizonyíték nem állt rendelkezésre.

Nem tudom, Frech Ágnesnek az idevonatkozó vizsgálatát ismeri-e bírósági úr... (*Dr. Völgyesi Miklós: Hallottam.*), de fel szeretnék olvasni négy mondatot vagy ötöt (*Dr. Völgyesi Miklós: Elgondolkoztató, igen.*), és utána szeretnék kérdezni. „Az első fokon eljáró bírósági ítélet

gyakran eltekintettek a bűncselekmény megalapozott gyanúját alátámasztó bizonyítékok vizsgálatától, és kritika nélkül elfogadták az előterjesztésben foglaltakat. A másik ilyen ok, hogy csupán néhány perc állt rendelkezésükre egy-egy gyanúsított meghallgatására, és így nem is törekedhettek az egyéniesítésre, különösen akkor nem, amikor egy előterjesztésben 10-15 gyanúsított szerepelt. Azt tapasztaltuk, hogy sem az alapos gyanú, sem a különös okok tekintetében nem történt személyekre lebontott vizsgálat, az indokolás is elmaradt. Többször fordult elő, hogy azok a bizonyítékok, amelyekre az elsőfokú határozat utalt, egyáltalán nem álltak rendelkezésre. Ebből az a következtetés vonható le, hogy az anyag kellő ismerete nélkül hozták meg a kényszerintézkedést elrendelő döntéseket.” Még egy mondatot szeretnék felolvasni: „A másodfokon eljáró tanácsok az esetek egy részében megszüntető határozatot hoztak,” – ezt elfelejtettük főügyész úrnak jelezni tegnap – „rendszerint a megalapozott gyanú, más esetben a különös okok hiánya miatt.” Tehát „rendszerint a megalapozott gyanú hiánya miatt”; főügyész úr azzal érvelt itt tegnapelőtt, hogy megváltozott a helyzet, miközben itt le van írva, hogy rendszerint a megalapozott gyanú hiánya miatt hozták ezeket a döntéseket.

Én nem vagyok jogvégzett ember, de azt érzem, hogy amik ide le vannak írva, nagyon-nagyon súlyos dolgok (*Dr. Völgyesi Miklós: Súlyosak.*), és az eljárásjoggal egyébként tökéletesen szemben állnak. Magam is ennek kapcsán fogalmaztam meg erős kritikai észrevételemet. Kérdezem Völgyesi bíró úr véleményét, hogy mennyire súlyosak ezek a megállapítások, amelyek itt elhangzottak, és nem illett volna-e, mondjuk, a Fővárosi Bíróság elnökének ebben az ügyben egy fegyelmi eljárás lebonyolítását elrendelni a bíróságon belül.

DR. VÖLGYESI MIKLÓS, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, 2006-ban társelnöke: Képviselő úr, ezek rendkívül súlyos megállapítások. A bírósági eljárás, legalábbis az elsőfokú bírósági eljárás törvényességét alapjaiban rengetik meg; de nemcsak azt. Joggal kérdezhettük, hogy ezek után a személyi szabadság korlátozása miatt indult eljárásokban az ügyészi képviselet egyáltalán hogyan nevezhető törvényesnek. Biztos, hogy ettől az elsőfokú eljárásban hozott bírói határozatoknak – ez nem ítélet, ezek végzések – nem volt meg a törvényes alapja, így a döntés sem törvényes.

Nagyon fontos körülmény, erre szeretnék rámutatni, hogy itt nem arról van szó, hogy az elsőfokú eljárásban megvoltak azok az okok, amelyek az előzetes letartóztatás elrendelésének különös okai, amelyek akkor megvoltak, és ezért az elrendelés akkor törvényes volt, majd ezek megváltoztak, és ezért a másodfokú eljárásban már a szabadlábra helyezés ugyancsak törvényesen történt meg. Nem, kérem, itt nem erről van szó! Arról van szó, hogy nem volt meg már a személyes szabadság korlátozása meghozatalának időpontjában az ilyen döntésnek az alapja.

ELNÖK: Bocsánat, nagyon rövid időre átadom az elnöklést Gaudi-Nagy Tamás alelnök úrnak. Parancsoljon! (*Dr. Gulyás Gergely kimegy a teremből.*)

(*Az ülés vezetését dr. Gaudi-Nagy Tamás, az albizottság alelnöke veszi át.*)

DR. VÖLGYESI MIKLÓS, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, 2006-ban társelnöke: Említettem itt kiemelt nyomatékkal a Legfelsőbb Bíróság elnökéhez intézett levelünket. Engedjenek meg ebből egy idézetet; olyan fontos, hogy én ezt élőszóban nem is tudnám elmondani ilyen gyorsan, jól és pontosan.

„Bizottságunk tényanyagában szaporodnak a Pesti Központi Kerületi Bíróságon a bíróság elé állítás eljárásában a pervezetési és érdemi határozatokkal kapcsolatos törvénysértésekről szóló panaszok. A sérelmek közös találkozáspontjaként említendő, hogy az eljáró bírók a védekezés alkotmányos alapjogát durván sértve, ennek az egyszerűsített

eljárásnak a sikeres lefolytatása érdekében a védekezés indítványait rendre elutasították. A terhelő vallomásokot tévő rendőrök állításainak kimutatható ellentmondásait sablonos, semmitmondó érveléssel lényegtelennek minősítve, kellő alapossággal nem is értékelték, majd a konkrét ügyben később bemutatandóan a rendőr tanúban bántalmazóját felismerő és a sérülését az iratokba csatolt okirati bizonyítékkal igazoló vádlott védekezését a bíró avval intézte el, hogy a szituációban fenyegető módon figyelmeztette: a védekezés joga nem terjed ki a tanúnak bűncselekmény elkövetésével következmények nélküli vádolására. A rendőr tanúk szavahihetőségét általában elvitathatatlanak értékelték. A pártatlan, tárgyilagos, ekként a tisztességes pervezetés látszatának fenntartására sem törekvő bírósági tárgyalásnak ezt a módját az érintettek statáriális bíraskodásként élték meg.”

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Ehhez képest én finoman fogalmaztam. Ha Völgyesi bíró úr ezt elmondja a médiában is, azt külön megköszönöm.

A kérdésem második fele arra irányult, hogy számtalan esetben ütközünk a bizottságban abba, hogy készülnek mindenféle vizsgálatok, még a Gönczöl-jelentés is – amely talán a legpuhább az összes közül – azt mondja, hogy meg kellene állapítani Gergényi Péter felelősségét, az Ignác-jelentés ennél továbbmegy, a Papp-jelentés október 23-áról megint rendkívül súlyos hiányosságokat fogalmaz meg, készül egy vizsgálat a bíróságon, amely hihetetlenül súlyos megállapításokat vet fel, olyan súlyosakat, amik még a bíró alkalmasságát is megkérdőjelezzik, s miután ezt leírják, minden marad a régiben, Gergényi Péter ellen nem indul fegyelmi, sőt kitüntetik, a rendőrség dolgozik tovább, és a bíróságon is minden megy tovább a régiben, semmilyen személyi következménye nincs, de nemcsak személyi következménye nincs, hanem még azt se mondják, hogy ejnye-bejnye, nem volt helyes az, hogy – a bíróság 2007-ben megszületett vizsgálata alapján – megszegték a bírósági szabályokat. Most egy kicsit egyenesebben kérdezem: ha Völgyesi úr lett volna akkor a Fővárosi Bíróság elnöke, és egy ilyen jelentést kap a Büntető kollégium vezetőjétől, akkor mit tett volna?

DR. VÖLGYESI MIKLÓS, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, 2006-ban társelnöke: Igazgatási vonalon feltétlenül lépéseket tettem volna, mert az való igaz, hogy a bírósági vezetőnek konkrét ügybe beleszólási lehetősége, joga nincs, se előtte, se utána. Lehet, hogy egy kicsit merésznék fog tűnni, amit mondani fogok, de ez az én egyéni véleményem. A montesquieu-i elvek mellett megmaradva – amelyek szerint a hatalmi ágak elkülönülnek – a regnáló politikai, igazgatási hatalomnak, az államhatalomnak a bírósági intézmények és gyakorlat fölött olyan jogokat ne adjunk, amelyek alapján konkrét ügyekbe beleszólhat. Ilyen rossz történelmi tapasztalataink már vannak. Azonban az is megengedhetetlen, hogy a bírósági szervezet és apparátus állam legyen az államban, egy olyan önálló hatalmi ágazat, amely ellen akkor se lehessen semmit se tenni, ha szembetűnő rendellenesség tapasztalható az eljárásában, sőt még kritikai megjegyzésnek se legyen helye.

Konkrétan: azzal kapcsolatban, hogy ennek a bizonyos 150 ügynek – én ilyen számot ismerek, ahol emberek előzetes letartóztatását különösebb vizsgálódás nélkül, pontosabban a vizsgálódás teljes mellőzésével rendelték el (*Elnök: És megalapozatlanul, mert utóbb 97 százalékban megváltoztatták ezeket.*); nem akartam a részletekbe ennyire belemenni – milyen nagy a súlyossága, milyen valós megítélés alá esik, szeretnék utalni arra, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményének 5. cikke a személyes szabadsághoz és a biztonsághoz való jogot rendkívüli fontosságúnak tartja. Szeretném megmutatni önöknek a Legfelsőbb Bíróság emberi jogi irodájában 1995-ben készült összeállítást – jó vaskos munka, idecipeltem, hogy meg tudjam mutatni –, amelyben az Emberi Jogok Európai Bírósága panaszok befogadása után bírálta el az előzetes letartóztatások nem törvényes módon való elrendelését Ausztriában,

Franciaországban, Svájcban, az Egyesült Királyságban és más államokban elkövetett jogsértések esetén. Magyar példa nincs benne. A nemzetközi jogban rendkívül súlyos megítélés alá eső vétkes hatósági intézkedés az, ha valakit törvényes alapok nélkül fosztanak meg a személyes szabadságától vagy a mozgásától. Ennek egyáltalán nem feleltek meg a Pesti Központi Kerületi Bíróság, valamint a Budai Központi Kerületi Bíróság bírái által hozott döntések. Ezek durva törvénytársítások voltak, de az ezekkel kapcsolatos felelősség nem lett felvetve.

Én az idő tájt fejeztem be az élethivatásszerű ítélkező pályafutásom, és tökéletesen tisztában voltam vele, hogy egy elnöknek milyen lehetőségei vannak. Ezt elég pontosan írta meg nekem Lomnici Zoltán a válaszlevelében. Azt hiányoltuk akkor, hogy nem tettek semmiféle igazgatási intézkedést.

ELNÖK: Ezek konkrétan mik lettek volna?

DR. VÖLGYESI MIKLÓS, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, 2006-ban társelnöke: Amikor a bírák szisztematikusan egyformán, azonos módon sértik meg a tételes jogot, akkor valaminek kell lennie a háttérben, s a vezetőben legalább annak a gyanúnak meg kellett volna fogalmazódnia, hogy itt valami ráhatás történt – ezt meg is írtuk a levelünkben –, és minimum elvárás egy megfelelő szintű vezetővel szemben, hogy azokat a bírákat, akik ilyen hibákat követtek el, s nem egyszer, hanem folyamatosan, ültesse be a bírói akadémia padjaiba, hogy ott egy képzés vagy továbbképzés keretei között frissíthessék fel az ismereteiket, illetve hogy ott biztosítsák részükre a jogi ismeretek megszerzését. Ez egy kicsit megszegyenítő intézkedés lett volna, de talán észhez térítette volna azokat a bírákat, akiket ilyen módon használtak fel.

Azt is felelősséggel tudom elmondani önöknek, hogy miután kezdett a jég olvadozni, csak-csak jelentkeztek nálunk azok a bírák, akiknek a lelkiismerete nem nyugodott, és jelzéseket adtak arról, hogy miért ilyen módon teljesítették a szolgálati kötelességüket.

ELNÖK: Milyen jelzések voltak ezek?

DR. VÖLGYESI MIKLÓS, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, 2006-ban társelnöke: 2008-tól érkeztek ilyen jelzések. Önök számára talán újdonság: egy bírónő esetében, aki a Széna téren volt ügyeletes bírónő egy vasárnapi napon és az elvárásokkal ellentétben nem rendelte el az előállított személy előzetes letartóztatását, a létszámot csökkentették, és nem a saját akaratából távozott az apparátusból. Ezeket a körülményeket a korábbi elnök nem vizsgálta ki, de úgy gondolom, hogy ennyi jelzés ismeretében az új elnöknek, dr. Baka Andrásnak, ha másként nem, az OIT elnökeként most már nem ártana vizsgálódnia, mert meg kell őrizni a bírósági apparátus arcának a tisztességét. Ott a kollégák döntő többsége olyan tisztességes és becsületes ember, aki elkötelezett Iustitia szolgálatáért. Azokkal szemben pedig, akik gyengének bizonyultak, valamit lépni kell.

ELNÖK: Wittner Mária képviselő asszony!

WITTNER MÁRIA (Fidesz): Nagyon örülök ennek a felvetésnek, mert nekem is van konkrét példám. De visszatérnék még a Jagelló-ügyre, amikor kutyások, lovas rendőrök, kommandósok 51 embert vittek be a rendőrségre a koccintás miatt.

ELNÖK: 2003. december 1-jén volt a gesztenyés kertti tüntetés jogellenes feloszlása.

WITTNER MÁRIA (Fidesz): Akkor én ott voltam egy meghallgatáson a Fő utcában, ugyanis a baráti körömből is voltak olyanok, akiket a bíróságon meghallgattak. Én végighallgattam két vagy három ilyen személynél a bírói meghallgatást, és azt mondtam, amikor kijöttünk a Fő utcáról, hogy ha '56-ban ilyen bíró lett volna, akkor nem ítélnék halálra, ez biztos. A legnagyobb döbbenetemre lezárult minden, felmentették őket, sőt mi több, kicsit mélyen az állam bácsi zsebébe nyúltak; fejenként 600 ezer forintot kaptak, ezt pontosan tudom. Ezután történt az érdekes: 2006 augusztusában leépítés vagy átrendezés címén elküldték ezt a bírónőt. Négy éve folyik a munkaügyi pere.

Tehát pontosan azt érzékelem, hogy a régi nómenklatúra, a népbíróság leszármazottai be vannak ágyazódva oda a bíróságra. Aki tisztességgel és jog szerint végzi a dolgát, annak az eredménye az lesz, hogy leépítés vagy átszervezés címén egyszerűen elküldik a bíróságtól. Hát hogyan? Itt már a tisztességes bírókat elküldik? Szóval egészen döbbenetes, hogy egy úgynevezett rendszerváltás után még mindig előfordulhatnak ilyenek. Persze nem csodálkozom, amikor ebből tizenkét évet a régi nómenklatúra kormányzott. És akkor itt nem lehet csodálkozni azon, és nagyon sokan tiltakoznak pontosan ez ellen, hogy az új alkotmányt most már végre tényleg meg kellene alkotni, mert abban legalább nem lesz benne az, hogy aki pártkönyvvel vagy egyéb ilyen káderi múlttal rendelkezik, az nem vonható felelősségre. Szóval ez ilyen egyszerű; és ezeket beépítették a '49-es sztálini alkotmányba, és ahogy nyomon követem a különböző ítéleteket meg a politikai folyamatokat, ezek még mindig ott vannak és működnek. Szóval kell az új alkotmány, mert ennek még nincs vége. El kell olvasni a KGB 45 pontját, hogy hogyan építették bele, hogyan működött az egész társadalom, akár bírói, akár civil területen, akárminek kapcsán.

Úgyhogy itt már tényleg rendet kellene tenni ebben az országban! Nem azért halt meg annyi ember '56-ban és utána!

Köszönöm.

ELNÖK: Morvai Krisztinától szeretnék kérdezni ehhez a fajta tömeges bírói jogsértéshez és ügyészségi jogsértéshez kapcsolódóan is, hiszen az ügyészségi törvény egészen konkrétan azt fogalmazza meg az ügyészekkel szemben – a 7. § (1) bekezdés b) pontja –, hogy „Az ügyész köteles biztosítani, hogy senkit törvénytellenesen ne vonjanak büntetőjogi felelősségre, ne fosszanak meg személyi szabadságától, senkit törvénytelen jogfosztás, korlátozás vagy zaklatás ne érjen.” Ez az ügyészi általános kötelezettség. (*Dr. Gulyás Gergely visszatér a terembe.*) A szerdán meghallgatott fővárosi főügyész nem kevesebbet mondott, mint hogy volt egy ügyészségi vizsgálat, és semmilyen kivétnevelőt nem találtak az ügyészi munkákban, miközben mind a gyorsított eljárásban, mind az előzetes letartóztatásoknál drámai, katasztrofális teljesítményt nyújtottak. Ez miként fenyegeti vagy éri vagy hathat egyáltalán a jogállamiság értékeire, rendszerére, és mit lehet tenni egy jogállamban egy ilyen esetben, hogy helyreálljon egyáltalán a jogállamiság?

(Az ülés vezetését dr. Gulyás Gergely, az albizottság elnöke veszi át.)

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő, a Civil Jogász Bizottság volt társelnöke: Azt gondolom, hogy az igazságszolgáltatás függetlenségének a fogalmát és ezen belül különösen a bíróság függetlenségének a fogalmát teljes mértékben félreértelmezik sokan; erre volt egy jó példa Baka András nemrégiben tett megnyilvánulása, amelyet mint az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnöke tett, amikor gyakorlatilag dühödten utasította vissza azt, hogy bárki is a bírák felelősségre vonásának a kérdéséről beszéljen.

Itt tisztázni kell, hogy a civil jogász bizottsági meghallgatásokból is, ennek a bizottságnak a meghallgatásaiból is kiderül az, hogy nem egyszerű ügyészi vagy bírói tévedésekről volt szó, hogy minden hivatásban emberek elkövetnek néha hibát, tévedések

történhetnek, rosszul döntenek véletlenül, rosszul ítélik meg a helyzetet. Hanem szisztematikusan úgy szegték meg a rájuk vonatkozó jogszabályokat az ügyészek is és a bírák is, például azzal, hogy egyperces látszatmeghallgatásokat tartottak, ahol nem tartották be azokat az alapvető, rájuk kötelező eljárási jogszabályokat, amelyek alapján tisztázódhatott volna, hogy bizony itt semmiféle helye nincs az előzetes letartóztatás elrendelésének, és nincs szó megalapozott gyanúról. Tehát ha az eljárási szabályokat betartották volna, akkor ez igenis kiderült volna, és nem lettek volna ezek a jogsértő bebörtönzések. Itt mind az ügyészek részéről, mind a bírák részéről kötelező lett volna ezeknek az ügynevezett garanciális eljárási szabályoknak a betartása. És ha ezeket ők szisztematikusan és szándékosan megszegették, akkor igazgatási jellegű, fegyelmi jellegű felelősségük, sőt még büntetőjogi felelősségük is fennállhat, mondjuk, hivatali visszaélés miatt, aminek a lényege az, hogy ez egy célzatos bűncselekmény; hogyha valaki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt idézzen elő, a rá vonatkozó szabályokat, normákat megszegi, az követi ezt el. Ezt nyugodtan elkövetheti – illetve nem nyugodtan, de jogi értelemben elkövetheti – bíró is, ügyész is.

Nagyon fontos az, hogy egy ilyen szisztematikus jogsértéssorozathoz, amikor mondjuk, számszámra indítanak gyakorlatilag koncepciók eljárásokat ügyészek, bírók jogsértései segítségével, akkor igenis legyen, aki ezt vizsgálja. És ilyenkor a hatalmi ágak elválasztása pontosan a fordítottját jelenti annak, mint ahogy Baka András értelmezi: nem azt jelenti, hogy mondjuk, a törvényhozásnak vagy akár a végrehajtó hatalomnak, szemben azzal, amit Gönczöl Katalin mondott, semmiféle lehetősége nincs arra, hogy vizsgálja és nyilvánosságra hozza ezeket a szisztematikus jogsértéseket, hanem ellenkezőleg, a hatalmi ágak megosztásának elvéből az következik, hogy a fékek és ellensúlyok rendszere működésbe kell hogy lépjen, és legyen olyan része az államgépezetnek, amely kimondja, hogy kérem szépen, álljon meg a menet! Hát itt koncepciók eljárások sorozata folyik! Itt szisztematikusan sértik meg a jogot! És akkor az állam valamely más hatalmi ágának kötelessége erre rámutatni, ezt nyilvánosságra hozni, és valamiféle segélykiáltással élni, akár a büntető hatalom felé büntetőeljárások kezdeményezésével, akár más módon.

És azt kötelességem jogász hivatásomnál fogva is a nyilvánosság elé tárni, hogy most is ugyanezek az ügyészek, ugyanezek a bírák, ez az át nem világított és felelősségre nem vont ügyészi és bírói szervezet tevékenykedik. Kötelességem azt is a nyilvánosság elé tárni, hogy amikor én bírósági fogalmazó voltam, akkor Czili Gyula nevű büntető elnökhelyettese a Legfelsőbb Bíróságnak teljes természetességgel mondta azt a nyolcvanas években, hogy eddig a pártközpontban dolgoztam jogászként, most a párt új feladatot adott nekem, most a Legfelsőbb Bíróság büntető elnöke vagyok. És az ő jobb keze – név nélkül mondom, hogy dr. Tóth Évának hívják – az a bíró, aki például Budaházy György ügyében hatályon kívül helyezte a fiatal, rendszerváltás után végzett bírónő felmentő ítéletét állam elleni bűncselekmény miatt, és ez a Tóth Éva bírónő az, aki ma Magyarországon meghatározza a demokrácia kereteit, a véleménynyilvánítási szabadság kereteit, és szabadságvesztés büntetésre ítélt Budaházy Györgyöt. És itt van a hátam mögött – remélem, nem veszi rossz néven, hogy mondom – Anikó, az egyik áldozata a most folyamatban lévő koncepciók eljárásoknak; ő már a Budaházy-ügyben, a Hunnia-csoport ügyében volt börtönben, volt a rács mögött, úgy, hogy ugyanez az ügyészi és bírói szervezet, átvilágítatlanul, mintegy megerősödve abban, hogy jól csináltuk, hogyha minket ezért senki soha felelősségre nem von, garázdálkodhat tovább. És hiába, a lakosság nagy részének öröme ki lehet mondani azt, hogy itt volt egy forradalom a szavazófülkékben, volt egy kormányváltás, ha állam az államban formátumban a rendőrség, az ügyészség és a bíróság tovább folytathatja a koncepciók eljárásokat, adott esetben különböző, kommunizmusban edződött és ott funkcionált fő pártemberek ízlése szerint.

Köszönöm szépen.

DR. VÖLGYESI MIKLÓS, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, 2006-ban társelnöke: Engedtessek meg, hogy én egy más megközelítésben a következőket mondjam. Én azért kívánok itt és most szót emelni, hogy az életpályájukat, hivatásukat tisztességgel és becsülettel végző bírák védelmében elmondjam, hogy úgy gondolom, és ez az én saját véleményem, hogy amikor most majd az új alkotmány megszerkesztésére és elfogadására sor kerül, az igazságszolgáltatás, a bíróságok intézményei szerintem alapos átgondolásra, reformra szorulnak.

Ezt nem én találtam ki, ezt már hallottam a miniszterelnök úrtól is azzal, hogy ez nem a mai napok vagy a közeljövő, hanem majd az elkövetkezendő idők feladata lesz. Az mindenesetre elviselhetetlen, ha egy bíró a kinevezése után valamilyen okból kifolyólag – betegség vagy más miatt – alkalmatlannak bizonyul ennek az életpályának a folytatására, akkor vagy csak nagyon nehezen, vagy egyáltalán ne lehessen tőle megválni. Az egész intézményrendszert célszerű lenne átgondolni, az intézményi struktúrákat is, beleértve azt, hogy szükségünk van-e egyáltalán az Országos Igazságügyi Tanácsra, az OIT-re, nem célszerű-e visszahelyezni az Igazságügyi Minisztérium Bírósági Főosztálya keretei közé az intézmény igazgatási feladatainak az ellátását, hiszen az állam köteles biztosítani azt az anyagi fedezetet, ami a működtetéshez kell, s annak legyenek lehetőségei olyan előterjesztésekre, amelyek alapján személyi kérdésekben dönthet például a köztársaság elnöke. Akár az ő hivatalához is lehetne ezt a feladatkört telepíteni. De az nem járható út, hogy bírók – adott esetben csoportosan, mint azt megtapasztaltuk – a törvények fölé helyezik magukat. A bíró a törvénynek van alárendelve, de amikor ezt az elvárást megsérti, akkor lehessen tőle megkérdezni, aztán mondjad, édes komám, ezt miért csináltad. Azt hiányolom, hogy emiatt semmiféle vezetői intézkedés nem történt, noha fegyelmi eljárásokra lett volna lehetőség, mert a bírának van fegyelmi bírósága, egy ilyen fegyelmi bíróságnak én magam is bírója voltam, tehát nem téves eszméket hirdetek. Az biztosan nem járható út, hogy a bíró bármit megtehessen, és utána a bírói függetlenség köpönyege mögé bújhatson. Ha az illetékes vezetők esetleg úgy döntenének, hogy őket ilyen jogkör nem illeti meg, akkor a közeljövőben ezt feltétlenül rendezni kell. A bírói függetlenség nem jelentheti azt, hogy a bíró azt csinál, amit csak akar.

ELNÖK: Még Gaudi-Nagy Tamásnak adom meg a szót, és azért kérünk rövid válaszokat, mert a következő vendégek már 11 óra óta várnak itt, és lassan az őket követők is megérkeznek. Parancsoljon, Gaudi képviselő úr!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Morvai Krisztina felvetésére reagálnék, arra, hogy esetleg a hivatali visszaélés bűncselekménye is felmerülhet bírók vagy ügyészek részéről. Szerdán hallgattuk meg Palásti Márta VI-VII. kerületi csoportvezető ügyész nyilatkozatát, amelynek az a lényege, hogy ők az utcai cselekmények miatt garázdaság címén folyó eljárásokat vették át a rendőrségtől és ezek alapján tették az előzetesre vonatkozó indítványokat, annak tudatában, hogy ez adott esetben hivatalos személy elleni erőszakra alkalmas minősítést jelenthet. Ebből a meghallgatásból számomra az jött le, hogy egyetlen ok miatt indítványozták az előzetest, azért, hogy ezek az emberek kéznél maradjanak, mert utána azonnal átadták a nyomozó ügyészeknek az iratokat. Nagyon úgy tűnik, hogy ezt a célt szolgálta az ő intézkedéssorozatuk, de – ha jól emlékszem – a 47 közül csak három előzetesre vonatkozó indítvány lett jogerős. Ez az egyik.

A másik: még nem volt szó a végkövetkeztetésről. Hogyan foglalják össze a Civil Jogász Bizottság jelentésének a végkövetkeztetéseit?

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő, a Civil Jogász Bizottság volt társelnöke: A hivatali visszaélés tényállásában az is benne van, hogy a hivatali

helyzetével más módon visszaél. Az tipikusan a hivatali helyzettel való visszaélés, hogy egy más bűncselekmény miatt elkerülje a másik hatóságot, mert nyilván egy másik ügyészség járt volna el akkor, ha későbbi bűncselekmény elnevezése alapján indítják az eljárásokat. Ebben az esetben nem lehetett volna ilyen jól kézben tartani a dolgokat. Az ilyenfajta tömeges trükközés abszolút megvalósítja a hivatali visszaélést, sőt annak az egyik tipikus elkövetési módja. Sajnálom, hogy nem tudtam itt lenni a legutóbbi meghallgatáson, mert Strasbourgban kellett a plenáris ülésen részt vennem, de a jegyzőkönyv és a hallottak alapján az ügyészségi vezető beszámolója abszolút alátámasztja azt, amit a Civil Jogász Bizottság is gondolt és felvetett, nevezetesen: az valószínűsíthető, hogy az ügyészség részéről is a vonatkozó jogszabályok tömeges és visszaélésszerű megsértése történt meg.

A Civil Jogász Bizottság legfontosabb következtetései közül kiemelném azt, hogy 2006. szeptember 18-ától egészen október 23-áig – aztán később is, de különösen ezekben az általunk vizsgált időpontokban és események során – Magyarországon az emberi jogok tömeges és durva megsértésére került sor. Mi eredetileg arra alakultunk, hogy az október 23-ai eseményeket vizsgáljuk ki, de az egyik fő következtetésünk az volt, hogy a két eseménysort nem lehet egymástól elválasztani. A szeptember 19-20-ai éjszakai embervadászatok tulajdonképpen megágyaztak az október 23-ai vérengzésnek, mert nemcsak hogy nem került sor felelősségre vonásra a tömeges rendőri bántalmazások, előállítások, a rabszállító autókban való brutális összeverések, fogdai bántalmazások és koncepciós eljárások indítása miatt, hanem ellenkezőleg, Gyurcsány Ferenc és Demszky Gábor kifejezetten megdicsérték a rendőröket azért, amit tettek. Gyurcsány Ferenc szeptember 20-án egyenesen példamutatónak nevezte a rendőrség fellépését. Tudjuk, hogy ő közvetlenül is látta az eseményeket, részt vett a rendőri irányításban, pontosan tudta, hogy mi folyik az utcákon – ez részletesen le van írva a jelentésünkben –, a hírügynökségek percről percre jelentették, hogy hány embert vertek össze, hogy folyik a vér az utcákon, hogy jönnek a mentőautók, hogy lődöznek összevissza a rendőrök, és Gyurcsány Ferenc, az ország miniszterelnöke ezek után azt mondta, hogy példamutatónak jártak el a rendőrök. Én ezt felbujtó jellegű magatartásnak értékelem. Az ország miniszterelnöke ezzel azt mondta, hogy kedves rendőrök, csak így tovább, tessék továbbra is ütni-verní az embereket, tessék továbbra is semmibe venni a személyes szabadságot, a gyülekezési jogot, ez az a norma, amit én számotokra megszabok. Ez egyenesen vezetett el 2006. október 23-ához, amikor a rendőri vezetők és a rendőrök úgy gondolták, hogy kifejezetten ez a kormányzati és kormányfői elvárás feljűk. Demszky Gábor szintén hasonlóan nyilatkozott, és folyamatosan hasonló elvárásokat támasztott.

ELNÖK: Köszönjük szépen képviselő asszonynak és tanácselnök úrnak, hogy itt voltak. A Civil Jogász Bizottság jelentését igen komoly szakmai munkának tartja a bizottságunk, ami nekünk is segítségünkre volt és lesz.

DR. VÖLGYESI MIKLÓS, a Legfelsőbb Bíróság nyugalmazott tanácselnöke, a Civil Jogász Bizottság elnöke, 2006-ban társelnöke: Annyi még engedtessek meg, hogy a dokumentumgyűjteményt a bizottság rendelkezésére bocsássam.

ELNÖK: Köszönjük szépen.

Rendőr sértettek meghallgatása: Balogh László rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság), Rékasi Attila rendőr törzszászlós (Készenléti Rendőrség), Dobos Péter rendőr főtörzsrőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság)

Folytatjuk a meghallgatásokat. Kérem Balogh László rendőr alezredes urat a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság állományából, Rékasi Attila rendőr törzszászlós urat a Készenléti Rendőrségtől, illetve Dobos Péter rendőr főtörzsrőrmester urat a Budapesti Rendőr-

főkapitányságtól, legyenek szívesek befáradni, és foglaljanak helyet. Kérem a bizottság tagjait, hogy legyenek szívesek a helyüket elfoglalni.

Tekintettel arra, hogy a bizottság most már számtalan ülésnapon és hosszú hetek óta folytatja a munkáját, ezért a sajtó képviselői tudják, de önöknek azért szeretném egyértelművé tenni, hogy a bizottság tagjai is tisztában vannak azzal, hogy mindkét oldalon vannak áldozatok. És azt is tudjuk, hogy a Televízió-székház ostromakor az a parancsnoki szakszerűtlenség, amelyet itt több elmondásból megtapasztaltunk, és az az erőszakos magatartás, amely pedig az erőszakos tüntetők részéről volt tapasztalható, a rendőrök esetében is számtalan sérüléshez vezetett.

Szeretném kérni, hogy aki a TV-székháznál súlyos sérült volt, Balogh alezredes úr, legyen szíves ön kezdeni, és elmondani, hogy mi történt pontosan önnel, mikor kapták a parancsot, hogy oda kell menni, hogyan történt a bevetés, mit tapasztaltak, hogyan sérült ön meg. Parancsoljon!

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Köszönöm szépen, jó napot kívánok. Balogh László alezredes vagyok, jelenleg a Siklósi Rendőrkapitányság vezetője. A TV-székháznál történt események idejében a Siklósi Rendőrkapitányság közrendvédelmi osztályának a vezetője voltam.

Felrendelésre Budapestre jött a Baranya megyei század, a Baranya megyei század IV. szakaszának voltam a parancsnoka. A Készenléti Rendőrséghez érkeztünk képzésre. Az este folyamán elrendeltek egy készenlétet, amelyben meghatározták azt, hogy a TV-székházhoz kell menni az egész századnak. A század megérkezett, a vezetők meghatározták a feladatot. A IV. szakasznak a feladata a TV-székház hátsó kijáratának...

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Elnézést, hadd kérdezzek közbe egyet, bocsánat; nagyon gyorsan halad. Azt hallottuk az eddigi meghallgatás során, hogy a század felszereltsége finoman szólva is hagyott némi kívánnivalót maga után. Tehát szeretnék rákérdezni arra, hogy miután kivezényelték önöket, pajzsokkal, védősisakokkal, védőfelszerelésekkel hogyan voltak önök felszerelve.

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Számszerű adat?

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Nem szám szerint, hanem úgy írja le: mindenkin volt pajzs például?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Nem. 92 volt a század létszáma, és majdnem 80 volt a pajzsoknak, illetve a sisakoknak a száma a feladat végrehajtása előtt.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Tehát olyan emberek is voltak, akiknél nemcsak hogy pajzs nem volt, de sisak sem volt rajtuk.

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Igen.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Nem próbáltak valamit tenni, kérni? Hiszen mégiscsak, ha mennek egy tömegoszlatásra, én nem értek hozzá, de azért azt gondolom, egy sisak azért csak illene, hogy legyen a rendőrön.

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Ennyi volt.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Mi már azt is tudjuk, hogy a Rebisz-laktanya raktárában volt még, de a kulcs nem volt ott.

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Szakaszparancsnokként én ezt nem tudom, hogy ott volt vagy nem volt. Nekünk ennyi volt.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Tehát akkor körülbelül 15 rendőrnek nem volt sisakja és pajzsa.

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Igen, körülbelül ennyi.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Köszönöm.

ELNÖK: Gaudi képviselő úr!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Ezzel kapcsolatban kérdezem, hogy ilyenkor mit tud tenni igazából a vonatkozó jogszabályok és a szolgálati szabályzat értelmében egy rendőr, amikor nyilvánvalóan azt észleli, egy olyan akció végrehajtására küldik, amihez nem alkalmas a felszerelés, sőt a testi épsége is veszélybe kerülhet. Tehát ilyenkor önnek van esetleg egy jelentési vagy figyelemfelhívási lehetősége, mi több, kötelezettsége, akár parancsmegtagadás vagy bármilyen lehetősége, milyen lehetőségei vannak ilyenkor egy rendőrnek?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Nekem szakaszparancsnokként egy dolgom volt: én ezt jeleztem a századparancsnoknak. Azt, hogy utána hova jelentettek, mit jelentettek, én ezt nem tudom.

ELNÖK: Világos. Tessék parancsolni, tessék folytatni!

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Tehát a hátsó kijárat rendőri biztosítását hajtottuk végre, ahol ott több sérültet kiszállítottak. Utána a századparancsnok-helyettes utasítása szerint megjelent a vízágyú, meghatározták, hogy a vízágyúval mely feladatot kell végrehajtani. A vízágyú megindult a tömeg felé, és akkor kaptam egy ütést; kő, téglá, igazából nem lehetett megállapítani, hogy mi volt. Utána arra emlékszem, hogy két kolléga beültetett a mentőbe, és a Honvéd Kórházba szállítottak.

ELNÖK: Milyen sérüléseket szenvedett?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Súlyos, életveszélyes sérülést szenvedtem.

ELNÖK: Műtéti beavatkozás is szükségessé vált?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Igen, kétszer. Volt egy azonnali műtét, illetőleg négy hónappal később ismét operáltak.

ELNÖK: Ezt követően mennyi ideig nem tudott szolgálatban részt venni?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): 2007 májusában kezdtem dolgozni.

ELNÖK: Van maradandó következménye a sérülésének?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Maradandó sérülés annyi, hogy fejsérülést szenvedtem, a koponyacsontomból ki kellett venni több darabot, és oda egy implantátumot helyeztek a fejembe.

ELNÖK: Révész képviselő úr!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Önnek volt sisakja?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Nem.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Az elején sem volt?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Nem.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Bármilyen kártérítést kapott-e, túl azon, amire nyilván egyébként is jogosult volt, vagy ezzel kapcsolatosan értékelte-e bárki bármilyen formában azt, hogy ön a hiányos felszerelés ellenére is teljesítette a parancsot?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Azokat a dolgokat, amelyek a Hszt.-, illetőleg a BM-normánkban szerepelnek, ezeket megkaptam.

ELNÖK: Ezen túlmenően?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Ezeket megkaptam.

ELNÖK: Világos. Varga képviselő úr, parancsoljon!

VARGA LÁSZLÓ (KDNP): Említette, hogy a hátsó bejáraton ment be vagy hozták ki. Ez azt jelenti, hogy a Nádor utca felől, vagy rosszul érthettem?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Én nem vagyok pesti. A TV-székház oldalsó biztosítását hajtotta végre az én szakaszom, hogy az esetlegesen megsérült...

VARGA LÁSZLÓ (KDNP): Tehát nem a főbejáratnál.

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): A főbejáratnál a baranyai század volt három szakasszal, a negyedik szakasz az oldalsó biztosítást hajtotta végre.

VARGA LÁSZLÓ (KDNP): Tehát nem a háta mögött, nem a Nádor utcán, hanem az oldalsót.

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Igen, az oldalsó bejáratot biztosítottuk.

VARGA LÁSZLÓ (KDNP): Igen. Köszönöm.

ELNÖK: Révész képviselő úr!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Csak hogy megértsem, mert biztosan bennem van a hiba, de nem értem teljesen pontosan. Tehát jött a vízágyú, és a vízágyút kísérték rendőrök. Ehhez az egységhez tartozott aztán később az ön szakasza is, amelyik a vízágyút kísérte?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Igen.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): És amikor a vízágyú bement a tömegbe, akkor önök kísérték a vízágyút, és mentek a vízágyú után be a tömegbe.

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Igen.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Sisak nélkül.

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Igen.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Az az igazság, hogy nincs több kérdésem.

ELNÖK: Gaudi képviselő úr!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Igazából azt szeretném megkérdezni, hogy utólag, most négy év után ezt hogyan éli meg, hogyan dolgozta föl, hogyan élte meg akkor ezt az egész helyzetet. Mit tud nekünk erről most mondani, hogy valamilyen következtetést ebből le tudjunk vonni a munkánk részére, a közvélemény számára is?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Nem értettem a kérdést.

ELNÖK: Hogyan élte át? Miként élte át, miként dolgozta föl ezeket az eseményeket?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Azt gondolom, teljesen kívülállóként, mindegy, ki milyen sérülést szenved, volt egy súlyos, életveszélyes sérülésem: azt gondolom, ezt az ember biztosan nem éli meg a legjobb élményeként. Én így éltem ezt meg. Örülök neki, hogy meggyógyultam, és annak is örülök, hogy tudok dolgozni. Nem tudnék ezzel kapcsolatosan többet mondani.

ELNÖK: Gaudi képviselő úr!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Csapatszolgálatban a rendőr kötelékben teljesít szolgálatot. Nem érzi úgy, hogy nem gondoskodtak önökről megfelelően a parancsnokaik, amikor több ezer tüntetőnek nekivezényeltek egy maroknyi rendőrcsoportot,

ráadásul sisak nélkül? Ezt hogy élte meg? Úgy gondolja, hogy a parancsnokaik mindent megtettek? Kérem, próbáljon meg a mundérbecsület szokásos csábításából kibújni, mert most tényleg az igazságot kellene feltárnunk, és higgye el, akkor tesz jót, ha elmondja az ezzel kapcsolatos valós érzéseit.

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Csak azt tudom megismételni, amit az előbb mondtam, hogy ezzel kapcsolatosan nincs érzésem. Én katona vagyok, kaptam egy utasítást, és azt a lehető legjobban próbáltam meg végrehajtani. Ezzel kapcsolatosan nem tudok mást elmondani.

ELNÖK: Révész Máriusz képviselő úr!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): A következő kérdésre ha akar, válaszol, ha nem akar, nem válaszol. Van-e családja, vannak-e gyermekei, és a családja hogy élte meg azt, ami önnel történt?

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Nős vagyok és van egy gyermekem. Ez nem a legjobb élményeik közé tartozik, de azt gondolom, hogy ezt nem kell magyarázni. Aki ilyen közegben dolgozik, azt természetesen félti a családja, nyilván az én hozzátartozóim is aggódtak értem. Nem biztos, hogy ők ezt jól élték meg, de úgy látom, hogy ezt senki nem jól élte meg.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Nem azért tettem fel ezt a kérdést, mert a magánéletét szeretném feszegetni, hanem azért, mert fontosnak érzem, hogy a társadalom minden rétegében lássák: a rendőrök ugyanolyan emberek, mint mások, nekik is van családjuk, s az ő családjuk és gyermekeik ugyanúgy aggódnak az életükért, mint történik az a másik oldalon.

BALOGH LÁSZLÓ rendőr alezredes (Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság): Köszönöm szépen.

ELNÖK: Mi is köszönjük. Most pedig a Készenléti Rendőrség kötelékébe tartozó Rékasi Attila rendőr törzssászlós urat kérdezem, hogy vele pontosan mi történt.

RÉKASI ATTILA rendőr törzssászlós (Készenléti Rendőrség): Jó napot kívánok! Rékasi Attila vagyok, a Készenléti Rendőrség csoportvezetője. 2006. szeptember 17-én nappalos szolgálatot láttam el a laktanyában. Aznap a délutáni órákban kivezényeltek a Kossuth térre, ahol egész délután kordonszolgálatot láttam el az ott összegyűlt emberek biztosítására, majd az esti órákban átvezényeltek a Szabadság térre, ahol Golota Gábor százados úr parancsnoksága alatt az lett volna a feladatom, hogy a Zoltán utcán keresztül jussunk el a TV-székház főbejáratáig és erősítsük meg az ott-tartózkodó rendőri erőket. Ez meghiúsult, mert amikor a Zoltán utcában kiszálltunk a gépjárműből, azonnal dobálni kezdtek bennünket és már nem jutottunk el a TV-székház főbejáratáig, mert a tömeg beszorított minket egy sarokba. Ott is folyamatosan dobáltak, gépjárműveket gyújtottak meg mellettünk, s a füst, a láng és a dobálások miatt nem tudtuk végrehajtani a feladatot. Ott a sarokban sérültem meg, amikor egy köztéri öntöttvas kukával megdobtak. Ekkor átmenetileg elvesztettem az eszméletemet. Ezután más egységek oldalról megsegítettek minket, majd már csak arra emlékszem, hogy a mentőben fekszem, és a Honvéd Kórház traumatológiájára szállítottak be.

ELNÖK: Milyen sérülései lettek?

RÉKASI ATTILA rendőr törzszászlós (Készenléti Rendőrség): Súlyos.

ELNÖK: Fejsérülések?

RÉKASI ATTILA rendőr törzszászlós (Készenléti Rendőrség): Agyrázkódást kaptam, és nyaki gerinczúzódást, valamint hátsigolyatörést szenvedtem el.

ELNÖK: Mennyi ideig volt betegállományban?

RÉKASI ATTILA rendőr törzszászlós (Készenléti Rendőrség): Három napig voltam a Honvéd Kórházban, majd október végéig voltam otthon. Tehát egy hónapig voltam betegállományban.

ELNÖK: Maradandó sérülése van?

RÉKASI ATTILA rendőr törzszászlós (Készenléti Rendőrség): Hál' istennek nem szenvedtem maradandó sérülést.

ELNÖK: Nem akarunk a magánéletükben vájkálni, ezért a következő kérdésre olyan mélységben válaszol, ahogyan kívánja. Hogyan élte át ezt az egész helyzetet, ezt az időszakot?

RÉKASI ATTILA rendőr törzszászlós (Készenléti Rendőrség): Ahogy alezredes úr is mondta, ezt senki sem pozitívan éli meg. A családom is és én is mindent megtettünk azért, hogy ez a múlté legyen.

ELNÖK: Ön is tapasztalt olyan felszerelésbeli problémákat, amikről az alezredes úr említést tett?

RÉKASI ATTILA rendőr törzszászlós (Készenléti Rendőrség): Annál az egységnél, ahol a szolgálatot elláttam, az akkori normáknak megfelelő védőeszközökkel rendelkeztem.

ELNÖK: Révész Máriusz képviselő úr!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Ha jól értettem, ez az az egység, amelyik 46 főből állt, akik közül 18 hölgy volt.

RÉKASI ATTILA rendőr törzszászlós (Készenléti Rendőrség): Így van.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Erről az egységről mondta Ignác tábornok úr a bizottsági meghallgatáson – és a jelentésében is le van írva –, hogy a tömeg hosszú időn keresztül a falhoz szorította, és csak a csodával határos, hogy ott rendőrök nem haltak meg, s oldalról csak nagy sokára sikerült megnyomni a tömeget, hogy a rendőröket onnan ki tudják hozni.

RÉKASI ATTILA rendőr törzszászlós (Készenléti Rendőrség): Ez az egység volt az.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Ignác tábornok úr azt is mondta, hogy ha a tömeg ott ölni akart volna, akkor megtette volna, mert önök már teljesen védtelen helyzetbe kerültek.

RÉKASI ATTILA rendőr törzssászlós (Készenléti Rendőrség): Valóban elég védtelen helyzetben voltunk. Annyit tudtunk tenni, hogy bizonyos védelmi pozíciót – nevezhetjük alakzatnak is – felvettünk, és egy helyben álltunk.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): És várták a sorsukat, illetve hogy majd segítenek önöknek.

RÉKASI ATTILA rendőr törzssászlós (Készenléti Rendőrség): Így igaz.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Ez a bizottsági meghallgatások egyik legmegdöbbentőbb része volt. Ignác tábornok úr úgy fogalmazott, hogy a rendőrök egy része magzati pózba összehúzódva várta, hogy mi fog történni. Köszönöm.

ELNÖK: Varga László képviselő úr!

VARGA LÁSZLÓ (KDNP): Én nem kérdezni akarok, hanem a következőt szeretném elmondani. A bizottságunkat az a vád érte, hogy mi mindenáron a hibát keressük a rendőrökben és a rendőri vezetőkben. Mi éppúgy keressük az önök sérelmeinek az okozóit, mint a másik oldalon megsérültekét. Ez a bizottság önök mellett is ott van, és az igazságot szeretné kideríteni. Az eddigiek alapján úgy látjuk, hogy a rendőrség vezetői önöket odadozták a tömegnek. Hallgatva a parancsnokaik rádiózásait teljesen megrendültem azon, hogy önök milyen helyzetben voltak. Minden elismerésem az önöké. Ön is úgy fogalmazott – s korábban mások is –, Isten különös kegyelme az, hogy se önök közül, se a tömegben lévők közül nem halt meg senki. Arról szeretném biztosítani önöket, hogy így állunk hozzá a kérdéshez.

ELNÖK: Köszönjük. Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Én is erről szeretném biztosítani önöket. Ráadásul minket, nemzeti jogvédőket már nagyon sok bíráló ért azért, hogy folyamatosan a rendőrök felelősségét vizsgáljuk, és eleve jogsértőnek tekintjük őket. Erről szó sincs. Mi is úgy látjuk, hogy önöket ebben a történelmi helyzetben felelőtlen politikusok áldozatul dobták oda a saját politikai számításaik érdekében. Arra is reflektálnék, hogy miért nem történt ekkor életkioltás. A jogvédő praxisunkból tudjuk, hogy a másik oldalon álló emberek – akik önökkel együtt szintén a rendszer vesztesei voltak – olyan helyzetben tudtak önmérsékletet tanúsítani, amikor már tényleg bármit csinálhattak volna önökkel.

Pontosan az önök esete mutatja be azt, hogy igazából ott körbekerítették önöket, kvázi le is fegyverezhették volna, de ennél sokkal rosszabb dolgok is történhettek volna. És nem egy és nem két esetben volt olyan, hogy a percekkel korábban nagyon hevesen harcoló hazafi vagy tüntető – vagy bárkinek nevezhetjük – odaállt a többiek elé, és saját testével védte meg a kiszolgáltatott rendőröket. Ilyen jelenséget esetleg észlelt-e? Ezt szeretném egyrészt kérdezni.

Másrészt pedig itt történt ez a figyelmeztető lövésleadás, az önök szakaszában? Vagy ez másutt történt; illetve tud-e arról, hogy valaki a fegyverét használta?

RÉKASI ATTILA rendőr törzssászlós (Készenléti Rendőrség): Az első kérdésre a válaszom az, hogy én nem tapasztaltam, vagyis azt mondanám, nem láttam ilyen jellegű cselekményt, amit ön mond. Ugyanis a tűz, a füst, a sötétség, könnygáz hatása miatt igazából, úgy is mondhatnám, hogy az orromig sem láttam, a sérülésem után pedig nagyon-nagyon

halvány emlékeim vannak csak egyáltalán arról, hogy hogyan kerültem ki onnan. A figyelmeztető lövésről pedig én nem tudok.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Szeretném megkérdezni most itt hirtelen, elmondta, hogy nem tudja, hogyan került ki onnan: saját lábán tudott kijönni, vagy önt kihozták, kimentették?

RÉKASI ATTILA rendőr törzssászlós (Készenléti Rendőrség): A saját lábamon.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Tehát a sérülése után még ki tudott menni.

RÉKASI ATTILA rendőr törzssászlós (Készenléti Rendőrség): A saját lábamon mentem ki, igen.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Volt olyan, akit úgy vittek ki, tehát ki kellett hozni, mert nem volt járóképes állapotban?

RÉKASI ATTILA rendőr törzssászlós (Készenléti Rendőrség): Ezt nem tudnám megmondani. Talán, ha emlékeim nem csalnak, akkor egy társammal együtt jöttünk ki, és saját lábamon kerültem el a mentőig is.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Jó, köszönöm szépen.

ELNÖK: Wittner képviselő asszony kért még szót.

WITTNER MÁRIA (Fidesz): Ahogy önök most beszámoltak a dolgokról, előttem képileg zajlottak le az események. Ugyanis én nem voltam ott, én már hazamentem a Kossuth térről, viszont a tévé képernyőjén hajnali 3 óráig kísértem végig az eseményeket, megdöbbenve. És ma is elgondolkodom azon, nekem már van összehasonlítási alapon '56-tal kapcsolatban, hogy akkor, amikor a vízagyút bevitték a térre, és aztán kifogyott a víz belőle, egyszer csak döbbenten látom, hogy ég a kocsí, majd azt látom, hogy feltörik emberek, és kimentik a rendőrt a kocsiból, odakísérik a rendőrökhöz, és hallom skandálni, hogy „magyar rendőr velünk van”. Kicsit visszamentem időben '56-ra. Valóban, akkor a magyar rendőr velünk volt.

A döbbenetes számomra az, hogy ahogy néztem, ahogy a Televízió lépcsőjén verték vissza, nyomon lehetett követni azt, hogy én meg vagyok róla győződve, hogy voltak ott provokátorok beépítve. Ugyanis tomfával verték a pajzs alatt a rendőrök lábát, ezt lehetett látni egyértelműen; ha valaki jól bemutatta, az a Hír TV volt, végigkövetve az eseményeket. Aztán, amikor le lettek fújva, hátraléptek, aztán megrázta magát, és utána ment vissza a tomfával. Én feltettem magamnak azt a kérdést, hogy ugyan, itt az első sorokban ezek az emberek hol kaptak ilyen kiképzést. Szóval én meg vagyok róla győződve, hogy ott voltak provokátorok. Ugyanis a barátaim az '56-os alapítványból onnan hátulról figyelték az eseményeket, mert azért beszélgettünk ezekről a dolgokról...

ELNÖK: Képviselő asszony, nem biztos, hogy erre ők fognak tudni reagálni, de nyugodtan...

WITTNER MÁRIA (Fidesz): Valóban azt lehetett látni, hogy itt provokátorok voltak beépítve. Nem tudom, hogy mi erről a véleményük önöknek. De azt is lehetett látni, hogy valóban felszerelés nélkül voltak a rendőrök. És azt hiszem, az, hogy ezt jól lehetett látni, a

Hír TV közvetítésének köszönhető, és sok mindent lehet rekonstruálni ezekből a képekből. Köszönöm szépen.

Egyébként pedig őszinte részvétem a családjuknak is és önöknek is, és teljesen igazat adok Révész Máriusznak abban, hogy mindazoknak a rendőröknek, akik ebben az esetben megsérültek, és merem megkockáztatni, hogy a feljebbvalóiknak a hibájából, mert nem voltak ellátva kellőképpen felszereléssel, valóban azt mondom, hogy kárpótlást kellene kapniuk.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Mi is köszönjük. Dobos Péter rendőr főtörzsőrmester urat kérdezem a Budapesti Rendőr-főkapitányság állományából, hogy legyen szíves elmesélni, vele mi történt.

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Üdvözlöm a tisztelt bizottságot. Dobos Péter főtörzsőrmester vagyok, jelenleg a Budapesti Rendőr-főkapitányság rendészeti szervek közlekedésrendészeti főosztály közlekedés-baleseti osztály helyszíni szemle alosztály állományában teljesítek szolgálatot mint baleseti helyszínelő. Ezt megelőzően 2005. február 2-án szereltem föl a Budapesti Rendőr-főkapitányság központi gépkocsizó járőrszolgálati osztályába, és egészen 2008. február 1-jéig teljesítettem ott szolgálatot.

Én 2006. október 23-án sérültem meg. Ezen a napon reggel 6 órakor kezdtük a szolgálatot, ezt követően a Kossuth térre vonultunk, a Parlamentnél képeztünk tartalékokat. Mi el voltunk látva mindenféle védőfelszereléssel, tehát testpáncél is volt rajtunk, illetve védősisak. Miután utasítást adott a szakaszparancsnokom, hogy menjünk az Alkotmány utcába, mert ott átszakították a kordont, odavonult a szakaszom, és elkezdtük a tömegoszlatást. A Bajcsy-Zsilinszky útnál álltunk föl alakzatba, végigvonultunk a Bajcsy-Zsilinszky úton, egészen a Deák térig, majd az Astoriáig, és ott ráfordultunk a Rákóczi útra. Én itt sérültem meg. A tömeg mindenféle tárgyat dobált a rendőrök felé, tehát mifelénk, táblákat, köveket, ami a kezük ügyébe akadt. Igaz, hogy el voltam látva védőfelszereléssel, de reflexszerűen egy felém irányuló követ úgy próbáltam hátrítani, hogy föltettem a kezemet, és éreztem egy ütést rajta. Nem tulajdonítottam neki különösebb jelentőséget, továbbfolytattam a feladatomat. Ezt követően elértünk a Blaha Lujza térig, majd ráfordultunk a Nagykörútra. Egészen a Nyugati pályaudvarig elmentünk, és ott éreztem már a szűrő fájdalmat a kezemben. Akkor levették a kollégáim a kesztyűmet, mert akkor már beledagadt a kezem a kesztyűbe; fájlaltam, a parancsnokom visszakísért a Kossuth térre, ahol átadott a mentőegységnek, és beszállítottak a Városligeti fasorba, az akkor még létező BM Kórházba, ahol megállapították, hogy eltört a kisujjam, nyolc napon túl gyógyuló súlyos sérülést szenvedtem.

ELNÖK: Köszönöm. Amikor önök az Alkotmány utcából kifelé oszlattak, ott balra is meg jobbra is lehet menni, végül is az oszlatás jobbra történt. Erre önök utasítást kaptak, vagy milyen formában, milyen parancs alapján oszlattak abba az irányba?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Az Alkotmány utcán mi még nem oszlattunk; mire mi odaértünk, addigra ott már nem volt, addigra már kitolták a tömeget, egészen a Bajcsy-Zsilinszky útig. Ott pedig a szakaszvezetőm utasításait követve fordultunk rá jobbra a Deák tér felé.

ELNÖK: Tehát ön már a Bajcsy-Zsilinszky úton csatlakozott az oszlató sorfalhoz.

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Az én egységem, így van.

ELNÖK: Világos. Morvai képviselő asszony kért szót. Parancsoljon!

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Voltak-e kollégái, akik lezárták a Nyugati felé a menekülési útvonalat?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Igen, kétfelé volt zárás, balra, illetve jobbra. Tehát a Nyugati felé is, illetve a Deák tér felé is.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Aki el akart menni a Nyugati felé, ezek szerint rendőrökbe ütközött, jól idézem fel, ugye?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Biztos, hogy volt hagyva valamiféle kijárat, ezt nem tudom megmondani. Az viszont tény, hogy balra is és jobbra is volt rendőr.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: De az volt a főszabály, hogy a Deák tér felé nyomják a tömeget.

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Én a szakaszomat követtem.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Önt akkor érte a sérülés – amiért szeretném az együttérzésemet kifejezni –, amikor már kint voltak a Rákóczi úton. Közben mi történt? A rendőrök részéről milyen cselekményeket észlelt? Volt-e valamiféle jogellenes cselekmény? Természetesen nem kívánom azt, hogy nevéket mondjon, vagy hogy a saját cselekvéseiről nyilatkozzon, csak azt kérdezem, hogy észlelt-e jogellenes magatartást rendőrök részéről, és ha igen, akkor mit.

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Teljesen a jogszabályoknak megfelelően láttuk el a feladatunkat. Nem észleltem jogellenes cselekményt a rendőrök részéről.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Egyetlen esetben sem bántalmazott rendőr civilt a Bajcsy-Zsilinszky út vagy az Astoria környékén?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Ha ilyen lett volna, akkor azt természetesen jelentettük volna.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Nem volt olyan, hogy gumilövedéket szemmagasságban lövöldöztek ki rendőrök?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): A környékemen nem volt ilyen.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Látott-e lovasrohamot, és ha igen, azt hogyan élte meg?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): A Blaha Lujza térnél volt egy lovasroham. Azt nem tudom, hogy melyik irányból érkeztek, de végül is

ők szabadítottak fel minket. A tömeg ellenállt a könnygáznak és mindenféle kényszerítő eszköznek, és csak a lovasok tudták őket feloszlatni.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Ki volt az a tömeg az Astoria környékén?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Ez nem az Astoriánál volt, hanem a Blaha Lujza téren.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Ki volt az a tömeg, akivel közben találkoztak? Önök elindultak a Bajcsy-Zsilinszky úton, átmentek a Deák téren az Astoria felé. Kik voltak azok a civil emberek, akiket tömegnek nevez?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Fogalmam sincs. Távolság volt köztünk, nem voltunk közvetlen közel egymáshoz. Körülbelül 50-100 méter lehetett közöttünk.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Nem azt kérem, hogy nevezze meg őket, vagy hogy személyleírást adjon róluk, csupán azt kérdezem, hogy ki volt ez a tömeg. A jogellenesség talaján álltak vagy a jogszerűség talaján álltak? Mit mondtak a feljebbvalóik, hogy kikkel állnak szemben?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Ne haragudjon, de nekem erre nincs tisztem. Én utasítást kaptam, hogy tömegoszlatás, és ott volt a tömeg. Ennyit tudok mondani.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Tehát megerősíti azt, hogy a Bajcsy-Zsilinszky úttól a Rákóczi útig haladva semmiféle rendellenes cselekményt nem észlelt a rendőrök részéről?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Nem észleltem.

ELNÖK: Október 23-a előtt mennyit tudott pihenni az a csapat, amelyben szolgálatot teljesített?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): A törvény által kötelezően előírt pihenőidőket mindig megkaptuk.

ELNÖK: Október 23-án a hajnali oszlatásban részt vettek?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): 23-án hajnalban?

ELNÖK: Ezek szerint a Kossuth tér kiürítésében az ön egysége nem vett részt.

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Nem. Mi 23-án reggel 6 órakor kezdtünk.

ELNÖK: Az állományon belül milyen volt a hangulat?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Végeztük a dolgunkat, biztattuk egymást: kitartás!

ELNÖK: Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Kapott-e korábban csapatszolgálati kiképzést, és ha igen, milyen jellegűt? Hiszen azt mondta, hogy frissen felszerelt rendőr volt, és addig alapvetően közlekedési területen dolgozott.

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Jelenleg dolgozom közlekedési területen.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): És azelőtt?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Azelőtt közrendes voltam.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Milyen jellegű csapatszolgálati, illetve tömegosztatással kapcsolatos kiképzést kapott? Hogy tudná ezt összefoglalni? Milyen gyakoriak voltak ezek a kiképzések, és a kiképzések során mit tanítottak, mit mondtak önöknek?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Miskolcon jártam a rendészeti szakközépiskolába, és ott mindenféle csapatszolgálati fogást elsajátítottunk, a csapaterő mozgásához szükséges mindenféle felszereléssel elláttak, és improvizáltuk, illetve lemodelleztük ezeket a helyzeteket.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Korábban már vett részt éles bevetésben? Például csapaterős tömegosztatásban?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Tömegosztatásban nem, de csapaterőben már vettem részt különböző rendezvények biztosításakor, például Ferencváros- vagy Újpest-meccsek alkalmával, ahol külső és belső biztosítási feladatokat láttunk el.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Milyen jellegű eligazítást kaptak a bevetés előtt? A parancsnok mondott-e valami általánostól eltérőt? Mondta-e, hogy mire készülnek, mi várható, például egész napos bevetés? Beszélt-e a kockázatokról? Emlékszik-e bármilyen rendkívüli dologra az eligazítás kapcsán, ha egyáltalán volt eligazítás, de vélelmezem, hogy volt.

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Idestova négy éve volt ez az egész. Úgy emlékszem, hogy az eligazítás a szokásos volt. Ennyit tudok mondani.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Volt-e önökön azonosító jelvény vagy bármilyen azonosító jel? Ha nem volt, akkor ön szerint mi volt ennek az oka?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Emlékeim szerint volt rajtunk azonosító.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Milyen jellegű azonosító volt önökön?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Jelvény.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): A szolgálati jelvény?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Igen.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Ön akkor bevetési öltözetben teljesített szolgálatot?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Igen.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): A jelvényt jól fel tudta erősíteni? A gombot jól be tudta gombolni?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Milyen gombra gondol?

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Arra, ahova a jelvényt oda kell illeszteni. Tudomásom szerint ezt egy gomblyukba kell betűzni, s mint tudjuk, a bevetési öltözetben ilyen jellegű gomb nincs, csak cipzár van.

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Van rajta gomb.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): A rendszeresített öltözetben nincs, de se baj.

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Van.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Harminckilenc rendőr sérült meg könnygáztól, emiatt mi is feljelentést tettünk előljárói intézkedés elmulasztása miatt, hiszen – mint azt az Ignác-jelentés is és az ügyészségi nyomozószerv határozata is megállapította – a rendőrségnél rendszeresített gázálc és sisak nem kompatibilis egymással, bevetéskor nem lehet jól és hatékonyan viselni. Erről tud valamit? Hogy kommentálja ezt? Önök használtak gázálcot?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Nem használtunk, de volt nálunk.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Van valami észrevétele ahhoz a felvetéshez, hogy harminckilenc rendőr sérült meg könnygáztól, és ők azért nem használták a gázálcot, mert a gázálc és a sisak nem alkalmazható egyidejűleg?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Elképzelhetőnek tartom.

ELNÖK: Mennyi idő múlva tudott újra szolgálatba állni?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): Nyolc hétig tartott a gyógyulásom.

ELNÖK: Ez alatt a törvény szerint kötelező juttatásokat kapta. Mást nem kapott?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): A hazámat szolgálom.

ELNÖK: Révész Máriusz képviselő úr!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Az ország, de a rendőrség még inkább traumaként élte meg azt, ami szeptember 18-án történt. El tudná mondani – nyilván csak önt kérdezhetjük, hiszen a két kollégája betegállományban volt –, hogy a rendőrségen belül ezt követően milyen volt a hangulat? Sokan vélelmezik, hogy október 23-a részben a TV-székház ostromának a következménye. A TV-székház ostroma után a rendőrségen belül milyen volt a hangulat?

DOBOS PÉTER rendőr főtörzsőrmester (Budapesti Rendőr-főkapitányság): A szokásos. Elkötelezettek voltunk a munkánk iránt; lesz, ami lesz. Mindenre fel voltunk készülve.

ELNÖK: Megköszönjük önöknek a részvételt. A sérülésekkel kapcsolatosan a bizottság együttérzéséről is biztosíthatjuk önöket. Köszönjük szépen a megjelenésüket, és azt, hogy beszámoltak az önökkel történekről.

Dr. Gorove Lászlónak, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatójának és dr. Mártai Istvánnak, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatójának, az Országos Mentőszolgálat főigazgatójának meghallgatása

Szünet nélkül folytatjuk a meghallgatást dr. Gorove Lászlóval, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatójával és dr. Mártai Istvánnal, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatójával. Tisztelettel üdvözlöm önöket. Köszönjük szépen, hogy elfogadták a bizottság meghívását. Önök 2006 őszén betöltötték ezeket a tisztségeket. Először azt szeretném megkérdezni önöktől, hogy a TV-székház ostromának napja, szeptember 18-a, illetve az azt követő három nap milyen megterhelést jelentett az önök vezetése alatt álló mentőszolgálatnak. Mit tapasztaltak, mivel találkoztak akkor?

DR. MÁRTAI ISTVÁN, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója: A TV-ostrom napja minket is váratlanul ért, semmiféle jelzést nem kaptunk, hogy esetlegesen ilyen jellegű összecsapások várhatók ott. Úgyhogy mi akkor azt tettük, hogy részben Pest megye területéről berendeltünk autókat, mert nem tudtuk, hogy volumenében ez mit fog képezni, részben 17 önkéntes dolgozónk jelentkezett, a televízióból látván az eseményeket, részben pedig nagyvidékről, ez azt jelenti, hogy Közép-Magyarországot környező megyékből berendeltünk még további 17 darab mentőegységet a biztonság kedvéért.

ELNÖK: Ez mikor történt, mikor rendelték be őket?

DR. MÁRTAI ISTVÁN, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója: Ez pontosan – a naplóból nézem... Hozzánk éjfél környékén jöttek az első bejelentések..., bocsánat, ez nem az, elnézést kérek.

23 óra környékén már bejegyzés van a főorvosi naplóba, miszerint „A Szabadság téren az MTV-székháznál összetűzések zajlanak a tüntetők és a rendőrök között. Várhatóan több könnyű sérült, rossz esetben akár tíz-husz is. Több kocsink a helyszínen, továbbiakat szabadítunk föl”. Ezt dr. Temesvári Péter szolgálatvezető főorvos írta a naplóba 23 óra 15 perckor. Tehát körülbelül olyan húsz percet megelőzően lehetett ezek szerint.

ELNÖK: Milyen számú sérülést regisztráltak ezen a napon? Akár csak nagyságrendileg is pontosan milyen feladatokat, milyen jellegű orvosi ellátást kellett nyújtani a sérülteknek?

DR. MÁRTAI ISTVÁN, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója: A nyilvántartásunk szerint 125 sérültet vittünk mi a kórházba, és 4 óra 45 perckor fejeződött be részünkről a helyszínen a sérültek szempontjából való felszámolása. 27 mentőegység végezte ezt el, illetőleg tekintettel arra, hogy nagy számú sérült rendőr volt, ezért a polgárvédelemtől egy buszt kaptunk, és körülbelül 25-30 főt a rendőrségtől ezzel a busszal szállítottunk a Honvéd Kórházba előzetes egyeztetés alapján. Döntően végtagsérülések, fejsérülések voltak.

ELNÖK: Az első sérüléseket a TV-székház ostrománál mikor jelezték önök felé?

DR. MÁRTAI ISTVÁN, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója: Az első sérülés, ahogy idéztem, ez a 23 óra 15-ös bejegyzés volt. Akkor már potenciálisan sérüléseket jelentettek, akkor mi mentőegységeket küldtünk a helyszínre.

ELNÖK: Gaudi képviselő úr!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Arra szeretnék rákérdezni, hogy nagyon szomorú események történtek viszont azt követően, 19-20-án rendőrségi fogdaudvarokon tartottak nagy számú előállítottat. Konkrét eset, például a VIII. kerületi kapitányság udvarára 20-án hajnalban 1 óra körülől kezdtek behozni az előállítottakat, közel ötven főt, akik közül a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján körülbelül húszan súlyosan sérültek voltak. Önök kaptak-e, és ha igen, mikor kaptak jelzést arról, hogy a VIII. kerületi kapitányságnál van egy ilyen speciális feladat, és mikor értek oda? Vagy tudnak-e a részleteiről egyáltalán valamit ezeknek az egész VIII. kerületi kapitányságon folyó dolgoknak, ahol többek között egyértelmű bordatöréses személyek közel négy órán keresztül nem kaptak ellátást, de nem önök miatt, hanem a rendőrség nem intézkedett.

DR. MÁRTAI ISTVÁN, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója: Erre a kérdésre én konkrétan nem készültem. Én a magam részéről mindegyik éjszaka ott voltam; erre nem emlékszem, hogy konkrétan már rendőrségi eljárás alatt álló személyhez mentőt kértek volna. Mi döntően, mondjuk azt, hogy a közterületi helyszíneken voltunk. De meg tudom ezt nézni, és hiánypótlásként be tudjuk küldeni. Természetesen másnap és harmadnap mi már készültünk pluszjárművekkel, és erről van nyilvántartásunk. De meg tudjuk ezt nézni természetesen konkrétan a VIII. kerületi fogdával kapcsolatban. Nem kaptunk ilyen előzetes kérdést, ezért erre nem tudok most válaszolni.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Ez valóban egyébként tény, hogy közel négyórás ellátatlanságban volt ott például ez a bordatöréses ember és közel húsz egyéb sérült,

és utána hajnali 5 óra körül érkeztek meg a mentők, és ott, a fogdaudvaron vették át úgymond a sérülteket. Abszolút semmilyen nyom nem jutott el önökhöz erről az intézkedésről?

DR. MÁRTAI ISTVÁN, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója: Nyilvánvalóan a szolgálatvezető főorvos az, aki ezen feljegyzéseket végezte. A kezemben levő feljegyzésben ilyen nem szerepel.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Volt egy-két egészen megdöbbentő rendkívüli esemény, pont ekkor, 19-én éjszaka, 20-án hajnalban. Többek között az egyik említett bordatöréses úr, aki bekerült a Rákóczi úti megverését követően bordatöréssel a fogdára, előtte ott a helyszínen mentős kollégáik ellátásban részesítették, be is tették a mentő rohamkocsiba, és akkor lépett oda hozzájuk egy rendőrosztag, hogy megnézzék, nem szimuláns-e az illető. Az eléggé félholt állapotban levő személynek azért annyi ereje volt, hogy kikiáltson, hogy „nem vagyok szimuláns”, ennek ellenére kiráncigálták a mentőből, és továbbfolytatták a verését, majd ők szállították be rendőrautóval a fogdára. Erről az esetről kaptak önök jelzést?

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Ez az október 23-ai éjszaka?

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Nem, ez a szeptember 19-éről 20-ára virradó éjszaka.

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Mind a két alkalommal volt ilyen jelzés, hogy a mentőautóból elvitték a rendőrök a sérültet, és ők vitték tovább. Tehát ilyen valóban volt. Most ilyen konkrétan nem tudom megmondani, hogy mikor és hol, de volt ilyen.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Ilyenkor egyébként mit tud tenni egy mentős? Aki esküje szerint próbálja ellátni a sérültet, aki láthatóan komolyan sérült, ugyanakkor odalép mégis egy rendőregység azzal, hogy kiszakítják a kezéből az ellátott sérültet. Mit lehet ilyenkor tenni, vagy mi az elvárás önökkel szemben, mi a szakmai szabály előírása?

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Nyilván a mentődolgozónak meg kell próbálnia ezt megakadályozni, de neki erre nyilván semmilyen hatalmi eszköze nincs. Én magam október 23-án éjszaka voltam az Astoriánál és a Kálvin téren. Az nem az a szituáció volt, ahol a mentődolgozó olyan nagyon ellentmondhatott.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Ha jól gondolom, talán az lett volna az igazán helyes eljárás a rendőrség részéről, hogy ha úgy gondolja, hogy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható az illető, akkor üljön be a mentőkocsiba egy rendőr (*Dr. Gorove László: Igen.*), kísérje be, úgymond tartsa felügyelet alatt, őrizete alatt. De hogy kiráncigálni egy nyilvánvalóan súlyosan sérült személyt, mondhatom azt, hogy ez azért bűncselekmény gyanúját felveti?

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Én erre nem vagyok hivatott ezt megítélni. De valóban, a normál eljárás az, hogy amennyiben bármilyen bűncselekmény fölmerül, akkor a mentőorvos, mentőtiszt vagy a mentőegység vezetője az, aki eldönti, hogy kórházba kell-e szállítani a sérültet vagy nem. És ilyenkor súlyosabb esetben

beül a mentőautóba a rendőrség egy képviselője; amikor ez nem olyan veszélyes vagy ilyesmi, akkor utánunk jönnek az autóval, elkísérik a kórházba, és aztán a kórházban a vizsgálat alapján a kórház ügyeletes orvosa dönti el, hogy ott kell-e a kórházban tartani, haza lehet-e engedni, illetőleg hogy aztán fogdába, tököli kórházba, s a többi, hova kerül. A tököli kórházhoz előzetes ügyészi végzés kell, mert az tulajdonképpen egy büntetés-végrehajtási intézet.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Amikor önök megkapták ezt a jelzést erről az extrém esetről – több esetet is említett, kettőt is, ha jól emlékszem –, akkor önök hivatalból nem mentek ennek utána? Nem kérdezték meg az érintett mentőorvosokat, mentődolgozókat, hogy adjanak személyleírást ezekről a legalábbis vélelmezhetően bűncselekményt elkövető rendőrökről? Egyáltalán nem tettek hivatalból feljelentést, vagy nem kellett volna feljelentést tenni?

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Az az igazság, hogy abban az egész helyzetben, mind a szeptemberi, mind az októberi események idején olyan mértékű sérültszám és akkora terhelés nehezedett a dolgozókra, hogy egy csomó adminisztrációs hiányosság is alakult ebből. Ők egyszerűen jelentették, hogy a rendőrség elvitte a sérültet előlük vagy akár a mentőautóból; ennek mi nem tudtunk utánamenni.

ELNÖK: Morvai képviselő asszony, parancsoljon!

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Köszönöm szépen. Azt gondolom, a mentés akadályozása, akár egy tömegkatasztrófa vagy tömegbaleset kapcsán vagy más esetben, erkölcsileg és jogilag is rendkívül súlyos cselekmény, amit a nemzetközi jog is nagyon súlyosan ítél meg. Vörös kereszt járműnek köztudottan mindenhol abszolút mentessége van. Úgyhogy én rendkívüli súlyúnak érzem azokat a cselekményeket, amelyek a mentés akadályozására irányultak. Tehát én arra kérem az elnökséget is, hogy azért picit időzzünk itt el, és tegyük majd a történeti tényállás részévé azt, hogy mi történt a mentés során, akár szeptemberben, akár októberben.

Örülnék, ha egy picit részletesebben beszélnének főorvos urak arról, hogy milyen jellegű ilyen cselekmények voltak, hány olyan esetről tudnak, amikor a mentőből a sérültet úgymond kirángatták, erőszakkal eltávolították, hány olyan eset volt, amikor a rendőrök indulatosan ütötték a mentőautó ajtaját, mert a sajtóból tudjuk, hogy ilyen is volt, egyáltalán milyen beszámolóit voltak az önök rendkívül hősiesen helytálló kollégáinak arról, hogy amellet, hogy nehéz eseteket, komoly sérülteket kellett ellátniuk, még ilyenfajta konfrontációkba is ütköztek. Ha ezekről egy picit részletesebben beszélnének a 2006. szeptemberi és októberi események vonatkozásában, az nekem nagyon fontos lenne.

DR. MÁRTAI ISTVÁN, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója: Nehezítő tényező volt, hogy volt olyan helyszín, ahol három-négy sérült is volt egyszerre a mentőautóban, hiszen a mentőegység eleve nagy számú bejelentés miatt érkezett ki, de azok a bejelentések sokszor ugyanazt a helyszínt jelentették, és mire a mentők odaértek, újabb sérültek is voltak, akik ugyanazt a mentőautót szerették volna igénybe venni, s olyan is volt, hogy amikor meglátták a mentőautót, akkor a barátok és az ismerősök újabb sérülteket hoztak oda. Tehát volt olyan is, hogy egyszerre két-három sérültet kellett ellátni. Az esetek jellege erősen heterogén volt. Volt olyan, akít rendőr kísért oda, másokat rendőr vitt el, olyan is volt, akít be se tettek a mentőautóba, mert a rendőr továbbvezette, s olyan is volt, hogy a sérült maga mondta, nem kér további ellátást és ment tovább. Aztán olyan is volt, aki adatokat sem adott meg, csak azt

kérte, hogy kössék be a fejét. A mi szemszögünkből nézve akkor hadiállapot volt, és számos nehezítő körülmény is volt. Mi viszont erre nem voltunk felkészülve. De arra sem voltunk felkészülve, hogy a mentőautók hol a rendőrségi sorfal mögött helyezkedhettek el, hol pedig az állampolgárok és a rendőrség között. A rendőrség egyébként jóval könnyebben mozgott, mint a mi járműveink. Aztán az is előfordult, hogy több mentőegységet vissza kellett vonnunk, mert a könnycsöveg miatt nem voltak munkaképes állapotban. Szeptember 19-én és 20-án, de döntően október 23-án többször is előfordult, hogy engedélyt kértek bejönni pihenni, mert őket ugyanúgy érte a könnycsöveg, és akkor autókat kellett cserélnünk. Aztán olyan is volt, hogy gumilövedék – vagy más – csattant az autón, ezért be kellett csukni a mentőautó oldalajtáját, ami viszont a kiszállást nehezítette. Ezek a dolgok nem lettek külön feljegyezve, ilyen apró részletességű feljegyzéseink nincsenek, mert nem volt olyan kapacitásunk, ami ezt a rádióforgalmazást rögzíteni tudta volna. Éppen ezért az első három napon dokumentációs nehézségeink is voltak. Október 23-ára már megpróbáltunk jobban felkészülni, hiszen akkor jelzést kaptunk arra vonatkozóan, hogy esetlegesen valami várható.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Ki adott ilyen jelzést, és hogyan szólt pontosan ez a jelzés?

DR. MÁRTAI ISTVÁN, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója: A minisztériumtól kaptunk ilyen jelzést. Eleve voltak hivatalos állami rendezvények, volt a Fidesz-nagygyűlés, amire mi adtuk a mozgóőrséget, és a szeptemberi eseményekre tekintettel azt kérték tőlünk, hogy erősített szolgálatot állítsunk ki. Nem olyan jelzést kaptunk, hogy bizonyára lesznek ilyenek, hanem olyat, hogy készüljünk fel ennek a lehetőségére.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Írásban vagy szóban érkezett ez a jelzés?

DR. MÁRTAI ISTVÁN, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója: Ezt nem tudom megmondani.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Pontosan mit vártak el önöktől?

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: A rendezvények biztosítását mindig megelőzte egy egyeztetés a Miniszterelnöki Hivatalban. A Miniszterelnöki Hivatal hívta össze azokat a résztvevőket – tűzoltóságot, rendőrséget, polgári védelmet, katasztrófavédelmet, mentőszolgálatot –, akik az állami rendezvényeken és ünnepeken, például március 15-én vagy augusztus 20-án, az egészségügyi és egyéb biztosítást adják. Ezek a bizottsági üléseken a mi részünkről mindig a rendkívüli eseményt kezelő főigazgató-helyettes, Göndöcs Zsigmond főigazgató úr vett részt, és ott hangzott el ez a szóbeli utasítás – amiről aztán jegyzőkönyv is készült –, hogy hova hány mentőegységet kérnek, illetve hogy milyen egyéb háttérbiztosítással készüljünk fel. Ezen a bizottsági ülésen keresztül kaptuk a jelzést, Göndöcs úr erről szóban tájékoztatott bennünket, és ennek alapján állítottunk be október 23-án minden budapesti és közép-magyarországi régiós mentőállomáson plusz egy mentőjárművet, nyitottuk meg a Markó utcai ambulanciát, alakítottuk a hálókat fektetővé, tehát készültünk fel arra, hogy ilyen események lehetnek.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Elég hátborzongató az, amit most mondott, ezért szeretnék egy kicsit konkrétabb információt ebben a körben.

Konkrétan azt szeretném megtudni, hogy egy normál rendezvény biztosítását hogyan szervezik meg. Normál esetben hogy tervezik el egy rendezvény mentős biztosítását? A várható résztvevők számához igazítják, vagy milyen szempontokat vesznek figyelembe? Az október 23-ára való felkészülés mennyiben volt más, ki és mivel indokolta azt, hogy ilyen súlyú felkészülés kell? Igaz-e az, hogy vérkészítményekkel való felkészülésre is felhívta önöket valaki?

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Normál esetben egy rendezvény biztosítását a mentési rendelet szabályozza. A mentési rendelet a várható résztvevők számát veszi figyelembe, valamint azt, hogy a rendezvény maga milyen veszélyességű. Ilyen szempontból például egy atlétikai rendezvény biztosítása egész más kategória, mint egy rockkoncerté. Tehát a résztvevők számát és a veszélyt veszi figyelembe.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Mondja már meg, hogy a kettő közül melyik a veszélyesebb! Én biztosan naiv vagyok, de ezt nem tudom. Az atléta is eleshet, megsérülhet, fejsérülése lehet, a rockkoncerten meg összeverik egymást az emberek. Melyik a veszélyesebb a kettő közül?

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Az, ahol a drog- és az alkoholfogyasztás veszélye fennáll, és ez inkább a rockkoncert, ahol akár 20 ezer néző is megjelenhet. Persze az atléta is megsérülhet, de az atléta ellátásához külön mentőegység van kirendelve, és ott a nézők között a sok sérülés veszélye kisebb. A mentési rendeletben van iránymutató arra, hogy a résztvevők, illetve a nézők számától függően milyen biztosítás kell. Az állami rendezvények biztosítása az utóbbi években mindig a Miniszterelnöki Hivatal koordinálásával, ahogy mondtam, mindig ezeknek a szerveknek az összehívásával történt, és ott határozódott meg, hogy mondjuk, egy augusztus 20-ai vagy egy október 23-ai rendezvényre hány mentőautót kérnek, és azok milyen szintű mentőegységek legyenek.

Mi az Országos Mentőszolgálatnál vérkészítményt nem használunk, soha nem is használtunk, és nem is volt olyan utasítás, hogy vérkészítményeket szerezzünk be vagy halmozzunk fel.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Ezek szerint a mentőautóban nem adnak vért a súlyos sérülteknek.

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Nem.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Akkor úgy lehet összegezni, a Miniszterelnöki Hivatal határozta meg az önök számára, hogy 2006. október 23-án fokozott felkészültséggel kell a mentőegységeknek jelen lenni.

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Igen.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Ez világos beszéd. Végül még egy kérdés: a rendőrség megkereste-e önöket az eseményeket követően, és kért-e adatokat a sérültekről, s ha igen, önök ezeket megadták-e és milyen formában? Milyen jogszabály rendelkezik ezzel kapcsolatban?

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Az október 23-ai események után kértek, a szeptemberi események után nem. Október 24-én megkerestek

bennünket és kérték az összes éjszakai esemény esetdokumentációját. Mi ezeknek a kiadását nem tagadhatjuk meg, ezért kiadtuk, hozzátéve azt, hogy elég sok volt az ismeretlen, tehát az N. N. nevű a dokumentációban, pont a főorvos bajtárs által elmondottak miatt.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Ilyenkor hogyan érvényesülnek az orvosi titoktartás szabályai? Nyilvánvalóan jogászként gondolom úgy, hogy sokkal erőteljesebb érdek fűződik ahhoz, hogy súlyos sérült ellátást kérjen adott esetben, mint ahhoz, hogy a rendőrség pont a mentőket vegye igénybe ahhoz, hogy adott esetben egy bűnelkövetőt megtaláljon. A rendőrségnek van arra számos más eszköze. Tehát ha egy ilyen gyakorlat van, hogy egy ilyen esetben a mentők kiadják a tüntetőknek, demonstrálóknak, emlékezőknek, adott esetben politikai szabadságjogaikat gyakorlóknak a nevét, címét, s a többi, a rendőrség számára, akkor az oda vezethet, hogy nem fognak ellátást kérni a sérültek, ami rendkívül veszélyes tendencia. Ha tehát ez a gyakorlat, hogy ki kell adni a rendőrség számára az adatokat, akkor én ezt egy nagyon felülvizsgálandó gyakorlatnak találom.

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Ez nem a gyakorlat, ez a törvényi előírás. Ha büntetőeljárás indul valaki ellen, akkor mi nem tagadhatjuk meg; az ittas gépkocsivezető adatait is kiadjuk, ha a rendőrség kéri. Mi a rendőrségi, ügyészségi és bírósági kérésekre kiadjuk. Egyébként természetesen nem; tehát a sajtónak nem adjuk ki, hozzátartozónak is csak akkor, ha egyenes ági leszármazott, igazolja magát személyi igazolvánnyal, s a többi, s a többi.

DR. MORVAI KRISZTINA európai parlamenti képviselő: Köszönöm szépen.

ELNÖK: Révész képviselő úr!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Nekem csak egy egyszerű kérdésem lenne. A TV-székháznál szeptemberben, október 23-án volt-e arra példa, hogy tüntetők, demonstrálók a mentősöket valamilyen módon zaklatták, inzultálták, atrocitás érte őket?

DR. MÁRTAI ISTVÁN, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója: Nem tudunk ilyen eseményről. Arról tudunk, meg is jelent híradásokban, hogy nincs mentő a helyszínen, ez nem fedti a valóságot. Arról tudunk, hogy nekünk öt mentőegységünk volt a környéken, de tekintettel arra, hogy a kiérkező tűzoltóktól kaptunk olyan jelzést, hogy megdobálták a tűzoltóautókat, ezért mi a mentőautókat nem vezényeltük be lényegében a tömeg szélére, hanem környező utcákban álltak egy általunk megbízott szakorvossal, aki a helyszínről jelezte az eseményeket. De ott konkrét támadás mentőegységet nem ért.

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Hozzá kell tennem, hogy mi folyamatosan föl hívtuk a dolgozóink figyelmét arra, hogy próbáljanak kerülni minden atrocitást, és minden olyan helyzetből, ahol ők veszélyben érzik magukat, próbáljanak fedezékbe kerülni, hiszen halott hősök nem mentenek életet. És olyan is előfordult, konkrétan október 23-án, hogy az Astoriától, illetőleg a Kálvin tértől én küldtem hátrébb mentőegységet, mert a könnycső már annyira elviselhetetlen volt, ahol álltak, magam is ott voltam. Tehát mi próbáltunk vigyázni arra, hogy ne kerüljenek a dolgozóink veszélybe.

ELNÖK: Révész képviselő úr!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Volt-e arra példa, hogy mentők egy sérülthöz nem tudtak eljutni, mert mondjuk, a rendőrök mögött voltak, a rendőrsorfaltól nem tudták megközelíteni?

DR. MÁRTAI ISTVÁN, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója: Arra volt példa, hogy nehezen tudtunk megközelíteni bizonyos helyszíneket. Ennek több oka volt, én ezt nem a rendőri sorfalra fognám, hiszen eleve eléggé átláthatatlan és időnként nagyobb volumenű tömegmozgás volt. Volt olyan, hogy egész egyszerűen adott kereszteződésben nem tudott átmenni a mentőautó, és máshova kellett menni. Olyan is volt, hogy kordon volt, ami nehezítő tényező volt, hiszen mint főigazgató-helyettes bajtárs mondta, mi azt kiadtuk utasításba, hogy rendőrök elé ne menjen be mentőautó. Igyekeztünk úgy odamenni, hogy se a járművet, se a dolgozóinkat veszély ne érje, mert úgy gondolom, hogy mi a dolgozóinkért legalább annyira felelünk, mint minden egyéb állampolgárért. De nem tudunk atrocitásról. Olyan volt értelemszerűen, hogy egész egyszerűen annyira dinamikus helyszínek voltak, hogy nehéz volt, vagy például 23-án, amikor barikádokat emeltek, azok miatt fizikailag nehéz volt a megközelítés.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Köszönöm. Összefoglalva így a vége felé, azt kell mondjam, hogy ebben az időszakban talán az Országos Mentőszolgálat volt az a szervezet, amely igazán úgy működött, ami egy államban vagy normálisan működő államban elvárható volt. Köszönöm szépen. *(Dr. Gorove László, dr. Mártai István: Köszönjük szépen.)*

ELNÖK: Gaudi képviselő úr!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Szeretnék még röviden visszakapcsolódní ezekhez a bizonyos rendkívüli eseményekhez, ami tényleg döbbenetes, botrányos egy civilizációban, hogy egészségügyi ellátás alatt lévő, éppen rendőrök által okozott sérülés miatt kezelt embert a rendőrök ismét kivonnak, az orvosok kezei közül kirántanak és elhurcolnak. Ez a bizonyos két bejelentés, azt hiszem, amiről főigazgató úr szólt, ezek írásban történtek? Akkor így kérdezem: van-e most, ma, 2010. szeptember 24-én arra esély, hogy megtaláljuk azokat, akik erről be tudnak számolni? Magyarul, még esélye legyen annak, hogy egyáltalán a konkrét körülményeket felderítsük. Tehát utána tudunk-e vagy tudnak-e ennek menni?

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Egy dolgot tudunk megtenni: megkérdezni azokat a dolgozókat, akik akkor részt vettek a mentésben, hogy emlékeznek-e ilyenre, és ha igen, akkor ez konkrétan hol és mikor történt. De ennek írásbeli dokumentációja, éppen az előbb említett kaotikus rádióforgalmazás és a rádióforgalmazás meg a helyszín megterheltsége miatt is külön nem került rögzítésre.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Itt egyébként el is mondom a nyilvánosság számára, hogy konkrétan az Attila nevezetű sértett esetében mi tettük a feljelentésünket az ő bántalmazása miatt és e miatt a mentőből történt kirángatás miatt. A Budapesti Nyomozó Ügyészség azonban a nyomozást ismeretlenül maradt elkövető miatt megszüntette, de odáig sem jutott el, hogy igazából komoly kísérletet tegyen arra, hogy a Mentőszolgálatot megkeresse, és végigkérdezze az állományt a tekintetben, hogy látott-e valaki ilyen eseményt. Ennek fényében is persze úgy gondolom, hogy nem reménytelen az ügy, csak hát látszott az ügyészség hozzáállásán, hogy ők miként viszonyultak ehhez. Úgyhogy én arra kérem ezúton a meghurcolt áldozatok nevében, hogy amennyiben erre lehetőségük van, akkor nézzenek

ennek utána, és járjunk utána, tegyünk egy kísérletet arra, hogy tisztázódjon ez a néhány döbbenetes eset.

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Amennyiben a sértett neve ismert és mi ezt megkapjuk, akkor azt a dokumentációt vissza tudjuk keresni, ami az ő ellátásáról történt, ha sikerült odáig eljutni, hogy a nevét fölírja a mentőegység. Ezt nem tudom. De ha a neve fölkerült a menetlevélre és a helyszín, akkor nekünk erről nyilvánvalóan van dokumentációnk, hiszen ezt tároljuk hosszú távon, és azt meg tudjuk nézni, hogy az esetlap úgy fejeződik be, hogy a rendőrök elviszik ellátás előtt vagy közben, vagy pedig másképp. Amennyiben a neve nem került rögzítésre az adott szituáció miatt, akkor nyilván semmilyen dokumentációnk nincs; akkor csak ez a szondázás vagy tapogatózás lehetséges.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönjük szépen előre is a segítséget a meghurcoltak nevében. Meg hát bízunk abban, hogy végül is ezeknek a mentősöknek a számára örök életre szóló trauma lehetett valószínűleg ezt megélni, hogy nem tudják teljesíteni az esküjüket.

Amit szeretnék még kérdezni, gázálarccal való ellátása felmerült-e esetleg a mentős állományban, pont emiatt, hogy gyakorlatilag komoly fenyegetettségnek voltak kitéve. 39 rendőr meg is sérült könnygáz miatt. *(Dr. Mártai István: Mi láttuk el őket.)*

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Nem merült föl. Igazság szerint mi arra az álláspontra helyezkedtünk, hogy ahol ilyen harci meg háborús körülmények uralkodnak, oda a mentőegység ne menjen be. Ez egyébként a normál polgári életben is így van, tehát ha egy ház ég, oda a tűzoltók mennek be, mert nekik van légzőkészülékük, nekünk nincs, ők kihozzák a sérülteket, és mi akkor kezdjük az ellátást. Nincs is az állományunk kiképezve ezeknek a védekezőeszközöknek a használatára.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Láttam, hogy főigazgató úr említi, tehát valószínűleg olyan rendőröket láttak el, akik könnygáz miatt sérültek meg? Hogyan kell elképzelni ezt az esetet? Mert itt nagyon nehéz helyzetbe kerültek önök, ha jól érzékelem, hiszen ott a helyszínen összeesik, mondjuk, egy rendőr, mert a könnygáztól fuldoklik, akkor hogyan jutnak önök oda gázálarc nélkül? Önök rettenetesen nehéz helyzetben lehettek, valóban.

DR. MÁRTAI ISTVÁN, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója: A mi számunkra teljesen heterogén módon érkezett, hogy rendőr az illető sérült vagy pedig civil állampolgár. Olyan hívásunk volt, valóban, hogy több rendőr is a könnygáz miatt sérült. Ezek döntően szemérintettséget, köhögést, nehézlégzést jelentettek. Ez nem azt jelenti, hogy bizonyára ott is van mindig minden esetben az illető az excesszió helyén, hanem esetleg kikísérték onnan. Tehát ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy a mentőegységnek is oda be kell menni.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): A sérülési adatok tekintetében egy kérdést szeretnék tisztázni. A Civil Jogász Bizottság jelentésében külön fejezet foglalkozik ezzel, és már akkor felfigyeltünk egy elég komoly ellentmondásra az október 23-án megsérült sérült rendőrök száma tekintetében. Ugyanis Molnár Lajos akkori miniszter október 24-én 17 rendőr sérültről számol be. Október 31-én az országgyűlési bizottság ülésén Petrétei József már 80 sérült rendőrrel számol be. A két szám között elég komoly különbség van. Ez hogyan fordulhat elő, hogy később, utóbb derül ki, hogy rendőrök sérültek? Hiszen nekik jelentési

kötelezettségük van arra vonatkozóan, hogy sérülések történtek. Úgyhogy kicsit életszerűtlennek tűnik, hogy utóbb derül ki, hogy rendőrök nagyobb számban sérültek meg, mint ahogy azt először Molnár Lajos említette.

DR. GOROVE LÁSZLÓ, az Országos Mentőszolgálat volt főigazgatója: Erre nem nagyon tudunk válaszolni. Azt tudom, hogy a mi nyilvántartásunkban szereplő sérültszám egyáltalában nem ugyanaz, mint a végleges sérültszám. Ennek két oka van. Az egyik az, hogy nagyon sok érintett saját lábán ment be a kórházba. A Rókus Kórházból mi is számos sérültet szállítottunk át más gyógyintézményekbe, hiszen ott nincs traumatológia, de mivel az események a közelben történtek, a sérültek közül nagyon sokan oda menekültek be. De a rendőrségi állomány tagjai közül is sokan nem hozzánk fordultak közvetlenül, hanem rendőrautó vitte be őket a Honvéd Kórházba. Tehát nekünk van egy sérültszámunk – ez így volt 2006. augusztus 20-án is –, de a valós sérültszám sokkal nagyobb volt, mint amennyivel mi találkoztunk, mert a járóképes sérültek közül sokan saját lábán mentek be a kórházba. Arra, hogy a rendőri állomány sérültségéről szóló adatok miért változtak, nem tudok válaszolni.

DR. MÁRTAI ISTVÁN, a Közép-magyarországi Regionális Mentőszervezet volt orvosigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója: A rendőrsérülteket a Honvéd Kórházba vittük. A mi nyilvántartásunk szerint október 23-án 23 főt vittünk a Honvéd Kórházba, 5 személyt pedig szemklinikára. Ez alapján a rendőrségi állomány tekintetében ezt a két helyet vélem potenciális ellátási irányoknak, de mi is tudunk olyanról, hogy rendőrautó vitte el a sérültet. Az is előfordult, hogy mire kiment a mentőegység, azt mondták, hogy valóban volt itt egy sérült, de már elvitték, azaz civil autóval is vittek el sérülteket a helyszínekről.

ELNÖK: Köszöntjük szépen, hogy megjelentek a bizottság előtt és válaszoltak a kérdésekre. További kérdés nem lévén, a meghallgatást lezárom.

Egyebek

Gulyás Gergely elnök bejelentése a délután 14.30 órára tervezett ülés elmaradásáról

Mivel Gyurcsány Ferenc volt miniszterelnök úr jelezte, hogy nem vesz részt a fél 3-kor kezdődő meghallgatáson, a bizottság délutánra tervezett ülése okafogyottá vált. Mindezek alapján azt kérem, a bizottság vegye tudomásul, hogy ma délután nem tartunk ülést, és a következő ülésre jövő héten kedden 8 órakor került sor, és reméljük, hogy délután 5 órára be is fogjuk fejezni.

Az ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 43 perc)

Dr. Gaudi-Nagy Tamás
az albizottság alelnöke

Dr. Gulyás Gergely
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Prin Andrea és Soós Ferenc